

GRADISOV VESTNIK

Leto XXVIII Ljubljana,
oktober 1986
Štev. 341

Gradis v vrhu jugoslovanskega gradbeništva

12. v Jugoslaviji

Ekonomska politika iz Beograda je letos že osemnajstič zapored objavila specializirano publikacijo »200 največjih«, v kateri so razvrščene največje jugoslovanske delovne organizacije in sozdi po merilu celotnega prihodka in primerjalno tudi po merilu družbenega proizvoda. Podatki se nanašajo na leto 1985, zbrala pa jih je Služba družbenega knjigovodstva na osnovi dobavljenih zaključnih računov.

Osnovni seznam 200 največjih OZD v Jugoslaviji je razširjen s tistimi delovnimi organizacijami, ki so lani dosegle celotni prihodek večji od 11 milijard dinarjev. Takšnih delovnih organizacij je bilo lani natančno 500.

Na tem razširjenem seznamu je tudi 34 gradbenih delovnih organizacij, kar je manj kot leto prej, ko jih je bilo 41. Za vse pa je značilno da se lažje pomikajo po seznamu navzdol, kot pa navzgor.

Gradis je na tem seznamu na 213. mestu glede na celotni prihodek in na 159. mestu glede na družbeni

proizvod.

Med prvimi osmimi delovnimi organizacijami ni sprememb glede na leto 1984. Razvrstile so se tako: 1. INA Zagreb (1226 milijard din celotnega prihodka in 34.000 zaposlenih), 2. NAFTAGAS Novi Sad (1132 milijard dinarjev celotnega prihodka in 22.480 zaposlenih), 3. RMK Zenica (729 milijard dinarjev celotnega prihodka in 55.360 zaposlenih), 4. ENERGOINVEST Sarajevo (606 milijard dinarjev celotnega prihodka in 51.530 zaposlenih), 5. BAZEN BOR Beograd (468 milijard dinarjev celotnega

Skelet novega poslopja za tovarno glinice in aluminija v Kidričevem, delo bo končano pravočasno

prihodka in 29.800 zaposlenih), 6. PKB Beograd (373 milijard dinarjev celotnega prihodka in 41.700 zaposlenih), 7. ŠIPAD Sarajevo (324 milijard dinarjev celotnega prihodka in 82.000 zaposlenih) in 8. UNISSarajevo (298 milijard dinarjev celotnega prihodka in 45.100 zaposlenih).

Na 9. mesto se je z 12. prebila ljubljanska ISKRA (287 milijard dinarjev celotnega prihodka in 33.600 zaposlenih), na 10. pa z 18. mesta METALURŠKI KOMBINAT Smederevo (259 milijard dinarjev celotnega prihodka in 13.200 zaposlenih).

C. Pavlin

Največji v gradbeništvu Jugoslavije

Rang v gradb.	SFRJ	Ime DO in sedež	Celotni prihodek v milijardah din	Število zaposlenih
1.	66.	Energoprojekt Sarajevo (sozd)	97,867	6.054
2.	71.	Gradnja Rijeka (sozd)	87,392	9.358
3.	99.	Imos Ljubljana (sozd)	69,271	13.674
4.	114.	Giposs Ljubljana (sozd)	65,579	11.671
5.	118.	Hidroelektra Zagreb (sozd)	63,506	10.023
6.	128.	Unioninvest Sarajevo (sozd)	58,687	4.701
7.	143.	SCT — Obnova Ljubljana (DO)	54,672	7.356
8.	155.	Industrogradnja Zagreb (DO)	48,881	8.908
9.	166.	Hidrogradnja Sarajevo (sozd)	45,849	5.387
10.	206.	25. maj Split (sozd)	36,994	11.767
11.	207.	Granit Skopje (DO)	36,885	8.345
12.	213.	GRADIS Ljubljana (DO)	35,765	6.500
13.	215.	Komgrap Beograd (sozd)	35,431	9.750
14.	220.	Trudbenik Beograd (DO)	34,694	6.487
15.	232.	Medimurje Čakovec (DO)	32,999	6.699
16.	243.	Pelagonija Skopje (DO)	30,760	11.416
17.	263.	Novogradnja Subotica (sozd)	27,166	8.002
18.	278.	Hercegovina Mostar (sozd)	25,619	7.588
19.	289.	Kozara Banjaluka (sozd)	24,795	12.604
20.	293.	Rad Beograd (DO)	24,393	6.609
21.	306.	Hidrotehnika Beograd (sozd)	22,980	10.440
22.	344.	Mavrovo Mavrovo (DO)	19,899	7.036
23.	345.	Srbijaput Beograd (sozd)	19,752	7.277
24.	361.	Tehnograd Tuzla (sozd)	18,346	7.410
25.	365.	Beton Zagorje ob Savi (sozd)	17,740	2.856
26.	387.	Izgradnja Zenica (sozd)	16,723	5.013
27.	396.	Ratko Mitrović Beograd (DO)	16,260	6.388
28.	414.	Beton Skopje (DO)	15,309	7.452
29.	415.	Banat Zrenjanin (soz)	15,285	4.905
30.	443.	Partizanski put Beograd (DO)	13,748	3.371

Smrečica na zadnjem stebru elektrolize

Uspešni v Kidričevem

Ko so mariborski gradisovci pred štirimi meseci zasadili prvo lopato na gradbišču nove elektrolize C in tovarne predpečenih anod, je bilo še veliko takih, ki so dvomili v njihov uspeh.

Toda pogled na gradbišče danes je prepričal še tako nejeverne Tomaže. Veliko truda in napora je bilo potrebno, da so lahko pred dnevi postavili smrečico na zadnji steber elektrolize. Edina ovira za gradbenike je bil in je še rok. Celotna konstrukcija hale bo zmontirana na stebrih, v katerih je 2800kg železne armature. V času ko to beremo, bo zmontirana že celotna jeklena strešna konstrukcija, ter opravljenih že veliko drugih del.

Na skromni svečanosti ob postavitvi zadnjega nosilnega stebra smo lahko videli zadovoljne obraze izvajalcev in investorjev. Toda ta svečanost je bila samo kratek predah, kajti veliko dela je potrebno še storiti, da bo delo dokončano opravljeno. To pa mora biti do roka, ki je predviden z pogodbo. Pri mariborskem Gradisu pravijo, da ni bojazni.

Franjo Štromajer

Iz vsebine:

- Gradisove diplome in nagrade
- Zanimivi podatki tudi za plan 1987
- Slab vpis v gradbene šole
- Več posluha za probleme projektiva
- Za boljšo obveščenost
- KO Maribor na sejmu v Moskvi

2. redna seja konference OOZS

Uspešno poslovanje

V četrtek 2. oktobra je v prostorih skupnih služb potekala druga redna seja konference osnovne organizacije zveze sindikatov. Na začetku so delegati pregledali sklepe 1. redne seje OOZS in skupne seje DPO Gradisa. V razpravi o potrebi po organiziranju Delovne skupnosti delavski standard, so ugotovili, da do njene ustanovitve do sedaj ni prišlo zaradi želje, da se ne povečuje režija. Potrebno pa jo bo ustanoviti, ko se dobi pristanek tozgov.

Več pozornosti so namenili rezultatom poslovanja v prvih osmih mesecih tega leta in izgledom, oziroma načrtom za prhodnje leto. Ugotovili so, da do sedaj poslujemo dobro, težave imajo le nekateri obrati, gradbena enota Koper in Projektivna Biroja. V Gradisu kot celoti pa se pričakuje, da bo gospodarski načrt za letos presežen vsaj za 10 odstotkov, ker smo za zadnji kvartal podpisali precej novih pogodb. Večji od pričakovanja bo tudi fizični obseg del.

V prhodnjem letu pa pričakujemo več dela na energijskih objektih. Precej možnosti je, da bo Gradis dobil delo na elektrarnah Vrhovo in Fala, začele pa naj bi se tudi aktivnosti pri TE Trbovlje 3. V razpisu je še dvojje velikih cestnih del — tretja etapa hitre ceste skozi Maribor ter na cesti Ljubljana—Zagreb odsek Šmarje-Sap—Višnja gora, kjer ra-

čunamo vsaj na premostitvene objekte.

V razpravi o osebnih dohodkih je prevladovalo mnenje, da bo potrebno osebni dohodek v bodoče deliti glede na delo, ki ga delavec resnično pravlja, torej glede na vrednotenje del in nalog, ne pa, kot do sedaj, po točkah.

Člani konference osnovne organizacije sindikata so se seznanili tudi s poročilom o poslovanju v tujini. Kljub nekaterim težavam na gradbiščih v Iraku in Kuvajtu je kumulativni finančni rezultat tujine pozitiven.

Člani konference so sezavzeli tudi za bolj učinkovito delovanje osnovne organizacije sindikata, spregovorili o realizaciji finančnega plana konference sindikata ter o realizaciji počitniške izmernjave Grdis—Gytostav.

M. M.

2. seja odbora za načrtovanje in razporejanje dohodka

Predvsem o težavah

Odbor za načrtovanje in razporejanje dohodka je imel 3. oktobra svojo drugo sejo. Predsednik odbora, Željko Petovar, je v začetku podal pregled sklepov prejšnje seje. Beseda je tekla tudi o težavah pri pridobivanju strokovnih kadrov za Delovno skupnost skupnih služb, o prpravi osnutka gospodarskega načrta za leto 1987 za tozdz Inženiring ter o težavah pri sestavljanju srednjeročnega plana do leta 1990. Razpravljali so še o razlikah pri dejanski vrednosti točke v posameznih tozdzih in o tem, da smo za pridobitev soglasja za izplačilo osebnih dohodkov za avgust morali dati izjavo, da od prvega julija letos nismo spreminjali vrednosti točke in da smo usklajeni z resolucijo in panožnim sporazumom.

Pri drugi točki dnevnega reda so razpravljali o poročilu o poslovanju DSSS, Inženiringa in Interne banke v prvem polletju, oziroma v prvih osmih mesecih. Odbor je sprejel tudi sklep o povečanju akontacije prispevka za DSSS za 19 odstotka za prvih devet mesecev, glede na to, da je bil porast dohodka in osebnega dohodka v GIP Grdis dosti večji kot v Skupnih službah.

Odbor je razpravljal tudi o težavah tozdz Inženiring pri pridobivanju celotnega dohodka iz naslova tujine, ter se strinjal s predstavnikom Inženiringa o nujnosti povečanja finančne discipline in okviru DO Gradis.

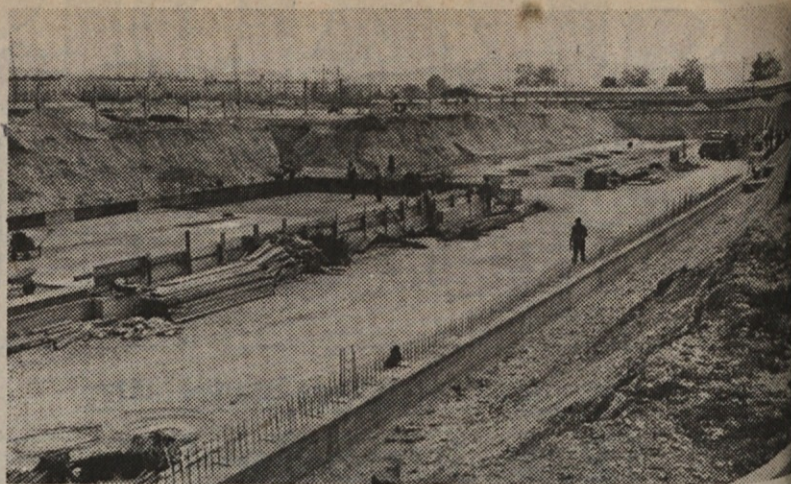
V razpravi o izdelavi srednjeročnega plana do leta 1990 je odbor ugotavljal vzroke za zamude pri planiranju. Komisiji za SP 90 DO pa je zadal nalogo, da se ponovno sestane in pospeši aktivnosti pri sestavljanju srednjeročnega plana.

Sledila je razprava o osemmeseč-

nih rezultatih poslovanja z vidika začasnega zakona o preovedi razporejanja z delom družbenih sredstev za osebne dohodke, ki je bil sprejet konec junija. V razpravi je bilo rečeno, da se moramo na vsak način držati internih meril pri delitvi osebnega dohodka, upoštevati pa moramo tudi določilo zakona, da mora indeks dohodka biti večji od indeksa osebnega dohodka.

Sprejet je bil tudi sklep, da naj kršitelji internih meril pri razporejanju dohodka v obdobju januar-avgust, to so GE Jesenice, GE Nizke gradnje Maribor, KO Ljubljana, KO Maribor, LIO Škofja Loka, SPO Ljubljana in Biro za projektiranje Ljubljana dostavijo Odboru za načrtovanje v desetih dneh pisмено obrazložitev. Na knu se je so spejeli na znanje še sporočilo GE Nizke gradnje iz Maribora o rebalansu njihovega gospodarskega načrta za letos.

M. M.

Gradnja novega poslopja Kartonažne tovarne Ljubljana je prav tako pripomogla k boljšemu letošnjem poslovanju Gradisa — betoniranje temeljev v gradbeni jami

V Rušah rekonstrukcija peči M-2 za ferokrom

Delajo tudi ponoči

»Obstoječa peč v tovarni dušika Ruše je bila ena izmed prvih peči, sa je bila zgrajena že leta 1917. Zaradi zastarelosti tehnološkega postopka in prevelike porabe električne energije so se odločili, da jo zamenjajo z sodobnejšo.

Seveda pa ni moč prenehati z obratovanjem sosednjih peči, ki so v neposredni bližini. Gre za peči za proizvodnjo karbida ter silicija in kroma. To pa povzroča velike težave pri delih na temeljih peči, saj znaša temperatura v tem prostoru preko 60 stopinj Celzija.

Lahko si zamislimo delovne pogoje skupine delavcev, v skupini jih je bilo okrog dvajset, ki so delali v dveh izmenah po dvanaest ur. Dela so potekala podnevi in ponoči, saj je bilo potrebno najprej sanirati štiri stebre hale, in podreti obstoječe temelje.

Večino del smo morali opraviti ročno, predvsem dela okrog cevi za industrijsko vodo. Te so bile dotrajane, ventili pa večinoma neuporabni. Razbiti je bilo potrebno 250 kubičnih metrov betona, kar ni tako malo. To delo smo opravili v sedmih dneh.

Petega oktobra smo končali z deli na temeljih in sedaj bomo pričeli z montažo peči. Peč je izdelal Klemos, njen premer pa je 8 metrov,« je povedal vodja del Vojko Koren.

Z obratovanjem peči naj bi pričeli 15. novembra, vrednost gradbenih in ostalih instalacijskih del je okrog 200 milijonov dinarjev.

Za dnevno, posebej pa še za nočno izmeno je dobro poskrbljeno. Delavci v nočni izmeni pričnejo z delom ob 19. uri, prvi topli obrok pa zaužijejo ob 22. uri. Malico pa dobijo nekaj po tretji uri zjutraj.

Kljub temu, da je nočno delo med gradbeniki že zelo redek pojav, so delavci Gradisa to sprejeli z razumevanjem.

Franjo Štromajer

Za bolj kvalitetno predstavitev

Novi razstavni panoji

V informativno propagandnem oddelku si prizadevamo, da Gradis ne bi zaostajal tudi na razstavnih in sejemskih prireditvah, tako po svojem vsebinskem, kot tudi vizuelnem delu.

Za vsako razstavo pripravimo projekte, izbor fotografij in tekstov ter v zmanjšanem merilu tudi razstavo v celoti. Pri realizaciji z abstracta pano sistemi je bilo potrebno še dolgotrajno delo na montaži in nato še na demontaži. Ker je manjših prireditev, na katerih bi radi predstavili naše dosežke vse več, smo nabavili nov instand expo pano sistem, kjer je 21,9 m² razstavne površine v grobem zmontirano v nekaj minutah.

Prvič bomo na teh panojih predstavili našo DO v Arandelovcu, v prihodnjem letu pa na vseh prireditvah, kjer se bomo predstavili na panojih. Poleg videa je to druga izredno pomembna pridobitev za sodobno predstavitev naše dejavnosti tako doma, kot v tujini.

Matija Krnc

Gradisove nagrade

Največ točk za GE Maribor, GO Ljubljana in OGP

Komisija za podelitev Gradisvih nagrad in diplom je letos imela štiri seje, na katerih je obravnavala 26 predlogov za podelitev Gradisovih nagrad in določila vrstni red tozdov za dodelitev Gradisovih diplom. V primerjavi s preteklimi leti, je letos prispelo nekaj več predlogov, svojih kandidatov pa niso imeli v obeh Kovinskih obratih in Gradnjah Ptuj.

Gradisove nagrade se podeljujejo za izredne dosežke, uspehe, oziroma rezultate pri delu posameznih delavcev, skupin delavcev tozdov ali delovnih skupnosti, če je njihovo delo odločilno vplivalo na izboljšanje poslovanja delovne organizacije, na njeno boljšo organiziranost, na poglobljanje samoupravnih odnosov, na uspešno vključevanje delovne organizacije v integracijske procese v gradbeništvu, na dvig delovnih in življenjskih pogojev in na vse ostalo, kar je vplivalo na boljši ekonomski položaj in afirmacijo delovne organizacije Gradis.

Gradisove diplome najboljšim tozdom se podeljujejo po naslednjih kriterijih:

— uspešnost poslovanja merjenih s PERLA kazalniki, kar pomeni: produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost in akumulativnost,

— rast in razvoj tozda — upošteva se rast dohodka v preteklem letu in prvem polletju tekočega leta, kakor tudi odklon v primerjavi z grupacijo po kazalniku — dohodek na pogojno uro. Tako izračunana rast se primerja s predvidevanji glede srednjeročnega plana in upoštevajo odstopanja,

— uspešnost pri inventivni dejavnosti — upošteva se število koristnih predlogov, racionalizacij, število prijavljenih inovacij, samoupravna organiziranost inventivne dejavnosti v tozdu, samostojnost inventivne komisije v tozdu, priznanja za prijavljene patente, pomembnost racionalizacija za tozd itd.,

— uspešnost s področja varstva pri delu — upošteva se primerjava števila ur izostankov zaradi nesreč pri delu ter ugotovitve inš-

pekcijskih organov s področja varstva pri delu,

— družbenopolitična dejavnost, priznanja na področju kulturnega in športnega delovanja, poglobljanje samoupravnih odnosov in usklajenost samoupravnih aktov,

— uspešnost na področju izobraževanja — upošteva se število kandidatov, ki so obiskovali razne izobraževalne tečaje in druge tečaje za izpopolnjevanje sposobnosti za delo,

— uspešnost na področju družbenega standarda — upošteva se organizacija prehrane in nastanitve, zdravstvena in socialna varnost itd.

Letos Gradisove diplome prejmejo:

I. diploma tozd GE Maribor (55,42 točk)

II. diploma tozd GO Ljubljana (51,90 točk)

III. diploma tozd OGP Ljubljana (50,27 točk)

Med 26 predlogi za Gradisove nagrade se je komisija, na osnovi zgornjih kriterijev iz pravilnika, odločila za naslednje naše delavce:

1. Valentin PLEMELJ, tozd GE Jesenice
2. Hamdija BUNIČ, tozd GE Koper
3. Ančka KAVČIČ, tozd GE Maribor
4. Rudi HORJAK, tozd GE Nizke gradnje Maribor
5. Stanko KOSTANJEVEC, tozd GE Ravne na Koroškem
6. Janez ŠUBELJ, tozd Gradbena operativa Ljubljana
7. Albin PETERNELJ, tozd Lesno industrijski obrat Škofja Loka
8. Branko BURIČ, tozd Obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana
9. Jože MIKLOŠIČ, tozd Strojno prometni obrat Ljubljana
10. Peter VRHUNC, Delovna skupnost skupnih služb Ljubljana
11. Osvin NOVAK, tozd Biro za projektiranje Ljubljana
12. Zdravko ZUPAN, Delovna skupnost skupnih služb Ljubljana

Nagrade in diplome bodo podeljene na 4. redni seji delavskega sveta Gradisa, ki bo novembra letos. Nagrajence bomo predstavili v naslednji številki Gradisovega vestnika.

Dobitnikom nagrad in diplom čestitamo!

Živahen kongresni utrip

Poleg udeležbe na jesenskem Zagrebškem velesejmu, kjer smo predstavili predvsem industrijsko dejavnost Gradisa, je bil Gradis prisoten tudi na specializiranih prireditvah, ki jih je bilo v septembru in oktobru kar nekaj.

Vzporedno z Zagrebškim velesejmom je potekal celjski obrtni sejem, kjer smo našo dejavnost predstavili na panojih.

Ob koncu meseca septembra so bili v Mariboru tradicionalni

dnevi inovatorjev. Kot vsako leto, smo tudi tokrat predstavili eno od novosti. Na panojih smo prikazali novi sedasti strešni nosilec Gradis, s katerimi je bila uspešno izvedena strešna konstrukcija na novem objektu Iskre v Otočah.

V začetku oktobra je bil v Portoroškem avditoriju XII. kongres jugoslovanskega društva za

raziskavo materiala in konstrukcij (JUDIMK). Tudi na tem kongresu smo predstavili našo dejavnost, na posebnem panoju pa predstavili tudi novo tehnologijo pri izgradnji objektov na slabo nosilnih tleh s PAB koli. Ker je bil drugi dan kongresa namenjen prav tem področjem, smo vsem udeležencem, ki jih je bilo nekaj sto iz vse Jugoslavije, predstavili tudi video s celotnim razvojnim programom na tem področju.

V oktobru bosta še dve podobni prireditvi, za katere smo prijavili udeležbo in na katerih bomo predstavili naše dosežke. To je vsakoletno srečanje konstruktorjev na Bledu, ter XII. kongres zveze društev za ceste Jugoslavije, ki bo tokrat v Bečićih pri Budvi in na katerih se bodo predstavili tudi naši strokovnjaki. V propagandnem smislu bomo na panojih predstavili naše dosežke. V Črno goro pa bodo predstavniki KO Maribor pripeljali tudi mali finiše, za katerega je potrebno še nekaj dodatne animacije, saj ga vsi možni uporabniki niti še ne poznajo.

Poleg teh prireditev bomo v novembru sodelovali še na kongresu v Arandelovcu, kjer bomo v celoti predstavili razvojni program tehnologije s PAB koli, vključujoč tudi prikaz meritev.

Razstavnii panoji v Mariboru — predstavitev šestih strešnih nosilcev

DOPIŠUJTE
V
SVOJE
GLASILO!

18. srečanje gradbenikov Jugoslavije brez ekip Gradisa

Ekipa Slovenije na četrtem mestu

V Skopju, mestu ob Vardarju, ki so ga po katastrofalnem potresu leta 1963 povsem na novo zgradile prav roke gradbincev iz vse Jugoslavije, je bilo 19. in 20. septembra 18. srečanje gradbenih delavcev Jugoslavije. Letos je bil organizator tega tradicionalnega srečanja Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Makedonije, pokrovitelj pa največja makedonska gradbena delovna organizacija, Pelagonija iz Skopja.

Srečanje gradbenikov se je pričelo 19. septembra s svečano akademijo v zgradbi Makedonskega narodnega gledališča v Skopju. Gradbincem — iz vseh republik in obeh pokrajin se jih je zbralo skoraj 500 — je po pozdravnem nagovoru gostiteljev spregovorila predsednica sveta Zveze sindikatov Jugoslavije **Marija Todorović**.

Uvodoma je poudarila pomen takih srečanj, ki prispevajo k zblizovanju delavcev iz vse države ter s tem krepijo bratstvo in enotnost, kar je v sedanjih razmerah še posebej pomembno, nato pa je spregovorila o aktualnih družbenopolitičnih in ekonomskih razmerah ter o nalogah sindikata.

Posebej je ocenila razmere v gradbeništvu in težak socialni položaj gradbenih delavcev ter poudarila, da je treba za razreševanje sedanjih težav hitro in dosledno uresničevati program zveznega izvršnega sveta za izgradnjo 30.000 stanovanj, kakor tudi sklepe zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ iz leta 1984 o nadaljnjem razvoju gradbeništvu.

Slavnostna akademija se je nadaljevala z bogatim kulturno umetniškim programom, ki so ga pripravili člani kulturno umetniških društev iz Skopja.

V soboto, 20. septembra se je srečanje nadaljevalo s proizvodnim tekmovanjem na gradbišču stanovanjskega naselja Novo Lišče. Po slavnostni predstavitvi najboljših ekip z republiških in pokrajinskih tekmovanj je najprej spregovoril predsednik organizacijskega odbora Ivan Dičev, predsednik kolegijskega poslovnega odbora Pelagonije. Tekmovanje je otvorila predsednica sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Marija Todorović, zatem pa so prebrali še pozdravni telegram predsedstva SFRJ.

Medtem ko so tekmovalci opravljali obsežne in zahtevne proizvodne naloge, so se predstavniki gradbenih delovnih organizacij in panožnih sindikatov sestali na delovnem razgovoru. Spregovorili so o aktualnih vprašanih gradbeništvu pri nas. Po uvodnem referatu predsednika Zveznega odbora sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije **Miloša Zorića**, ki je osvetlil razmere v našem gradbeništvu in nakazal možne rešitve za razrešitev takšnih

razmer v tej panogi, se je razvila zanimiva razprava.

Po razgovoru so sklenili, da oblikujejo delovno skupino predstavnikov republiških in pokrajinskih odborov sindikatov gradbenih delavcev in predsedstva organizacijskega odbora, ki ima nalogo, da v najkrajšem času pripravi gradivo s predlogi in sugestijami za razrešitev težav gradbeništvu.

● V razpravi je bilo povedano tudi sledeče: mesto Skopje je po potresu v letu 1963 razvilo izredno močno gradbeno operativno, tako da vsak šesti zaposleni prebivalec Skopja dela v gradbeništvu. Toda iz znanih razlogov gradijo vedno manj, pridobivanje del na svetovnem trgu je izredno zahtevno, gradbeniki pa so izčrpali velik del notranjih rezerv. Zato je potrebna širša akcija družbe, ki jo mora pokreniti sindikat.

Proizvodno tekmovanje je potekalo v delovnem in prijateljskem vzdušju. Največ uspeha so tokrat imeli domačini, ki so osvojili večino prvih in drugih mest.

Med zidarji je zmagala ekipa Hrvaške, ekipa Slovenije, ki so je sestavljali delavci SCT pa je pristala na 7. mestu. Pri tesarjih so bili najboljši makedonski tekmovalci, ekipa Pionirja iz Novega mesta, ki je zastopala Slovenijo, je osvojila 6. mesto.

Makedonci so bili najboljši tudi med železokrivci, člani ekipe Pomurja iz Murske Sobote pa so prejeli srebrne medalje za 2. mesto. Po oceni strokovne komisije so najboljši oder postavili odrarji ekipe Hrvaške, člani slovenske ekipe iz SGP Grosuplje pa so zasedli 6. mesto.

Tudi žerjavisti Slovenije, sestavljali so jo delavci SCT, niso imeli sreče in so zasedli šele 7. mesto. Med žerjavisti je zmagala ekipa Vojvodine.

Edina slovenska ekipa, ki je zmagala in tako osvojila 1. mesto, so bili keramičarji Gradbenega finalista Maribor, slikopleskarji te delovne organizacije pa so zasedli 3. mesto, za ekipama Bosne in Hercegovine ter Makedonije.

Slovenska ekipa elektro-inštalaterjev iz celjskega Ingrada je bila peta, prav tako tudi ekipa vodoinštalaterjev mariborskega Cevovoda.

Marija Todorović, predsednica sveta zveze sindikatov Jugoslavije pozdravlja udeležence 18. srečanja gradbenih delavcev

Letošnje zvezno tekmovanje gradbenikov je bilo brez ekip Gradi-

sa, ki bi si pravico sodelovanja morale izboriti na republiškem tekmovanju, pa jim to ni uspelo. Lansko leto so bili naši železokrivci na zveznem srečanju tretji, ekipa Slovenija pa je v Kragujevcu slavila skupno zmago.

Morda bo bolje, tako za Gradiš kot tudi za ostale predstavnike Slovenije že prihodnje leto, ko bo 19. srečanje gradbenikov v Bosni in Hercegovini.

Končni vrstni red na 18. zveznem tekmovanju gradbenih delavcev Skopju:

1. Makedonija	132 točk
2. Hrvaška	94 točk
3. BiH	92 točk
4. Slovenija	81 točk
5. Vojvodina	77 točk
6. Srbija	63 točk
7. Črna gora	57 točk
8. Kosovo	35 točk

S. Novak

Pozvonil je šolski zvonec

Slab vpis v gradbene šole

Gradbeno šolstvo je v resni krizi. To potrjujejo tudi podatki o številu prijav za prve letnike srednjih gradbenih šol za leto 1986/87. Po ugotovitvah Izobraževalne skupnosti Slovenije so se na 1530 razpisanih mest za mladino prijavili 504 učenci, med njimi nobeno dekle. Še manj zanimanja za gradbene šole je med odraslimi — za 600 razpisanih prijav je prišlo komaj 11 prijav.

Zbranih podatkov o vpisih na gradbene šole v Sloveniji še ni. Lani se je v gradbenih šolah izobraževalo 1074 učencev, 1985. leta 1098 učencev, 1983. leta 1280, 1982. leta 1390 in leta 1981, ob uvedbi usmerjenega izobraževanja — 1650 učencev. To leto je bilo prelomnica, saj je pred njim vpis rastel od 2061 učencev v letu 1973 do 2597 učencev v letu 1980.

Večjega vpisa, to velja predvsem za srednje šole, ne more zagotoviti niti spodbudno štipendiranje. Za letošnje šolsko leto je bilo na voljo kar 2300 kadrovskih štipendij.

Na visokih gradbenih šolah je gibanje podobno. Največji vpis je bil leta 1979, in sicer 717 študentov, nato pa se je zmanjševal: leta 1980 so na visoke gradbene šole vpisali 537 študentov, 1981. leta 646 študentov, 1982. leta 676 študentov, 1983. leta 407 študentov, predlani 450 študentov in lani 459 študentov.

Letos se je na visoke gradbene šole prijavilo 610 kandidatov za redni študij in 117 za študij ob delu, od teh na arhitekturo 238 za redni študij in 9 za študij ob delu.

V obdobju zadnjih desetih let je bilo v srednjih gradbenih šolah vpisanih skupno 21.615 učencev, šolanje je pa končalo 14.592

učencev ali 67 odstotkov. V tem obdobju je bilo na višjih in visokih šolah gradbeništvu, geodeziji in arhitekturi vpisanih 5416 študentov, do diplome pa jih je prišlo 2506 ali 46 odstotkov.

Pa pogledimo, kako je bilo letos z vpisi štipendistov v Gradisu?

V Gradisu je bilo letos prijavljenih nekaj manj kot 200 kandidatov za štipendije od I. do IV. stopnje srednjega usmerjenega izobraževanja. Na koncu smo v prve letnike srednjih šol vpisali 128 učencev in podelili ravno toliko štipendij. Tako imamo sedaj v vseh letnikih srednjega usmerjenega izobraževanja 322 učencev, naših štipendistov.

Letos smo sprejeli tudi 80 študentov na višjih in visokih šolah, kar pomeni, da imamo skupaj s tistimi iz preteklih let 170 študentov, to je skupaj z učenci 492 štipendistov ali približno toliko kot v lanskem šolskem letu.

Tudi za Gradis je po letu 1980 značilno zmanjševanje števila učencev in štipendistov. Največje število smo zabeležili v letu 1979, ko smo imeli rekordno število štipendistov, to je 1013.

Kaj nas čaka v prihodnje je težko predvideti, vendar si bolj-ših časov brez spremembe šolskega sistema le ne moremo predstavljati.

Po 7. srečanju novinarjev in urednikov
v združenem delu

Za boljšo obveščenost

Več kot 230 novinarjev, organizatorjev obveščanja in urednikov v združenem delu se je sestalo 25. in 26. septembra na svojem 7. delovnem srečanju. Gostitelj je bil turistično rekreacijski center Unior na Rogli. Zbrali so se, da bi v strokovnih razpravah preverili, kako delavci uveljavljajo pravice in dolžnosti v zvezi z obveščanjem za učinkovito delo, umno gospodarjenje in samoupravljanje ter bogato družbenopolitično delo.

V štirih tematskih sklopih so uvodničarji predstavili uvodno temo, po dva poročevalca iz združenega dela pa sta govorila o težavah in rešitvah iz svojih delovnih okolij, kako uveljavljajo informacijsko in komunikacijsko teorijo.

V tematskem sklopu — kako odpraviti suhoparnost in birokratski stil poročanja v pisnih oblikah obveščanja sta dr. Janez Dular z ljubljanske Filozofske fakultete in urednik — lektor Janez Sršen z Dela nazivala vzroke, ki vse bolj silijo v birokratski, suhoparen, nesproščen in pravopisno in pravorečno neutrujen, malo razumljiv in slabo izrazen način pisanja. Če je le mogoče, pisci ne poimenujejo predmetov in zadev z ustreznimi slovenskimi, uveljavljenimi izrazi, marveč uporabljajo dolge, zapletene in vse prej kot razumljive stavčne zveze.

V drugem tematskem sklopu — računalniško podprt informacijski sistem v funkciji dnevnega obveščanja delavcev za njegovo samoupravno sporazumevanje in odločanje je uvodničar mag. Franc Križaj povedal, zakaj se računalničarji in organizatorji obveščanja v ozdih premalo povezujejo. Delavce obveščamo o poslovanju in gospodarjenju še vedno s podatki, številkami, seveda, te pa ne pokažejo prave kakovosti in obsega dela, dnevno ustvarjanje nove vrednosti, deleža sredstev za osebne dohodka in skupno porabo in podobnega.

V tretjem tematskem sklopu — usklajevanje samoupravnih splošnih

aktov v ozdih z zakonom o javnem obveščanju in z zakonom o družbenem sistemu informiranja je uvodničar mag. Lenart Šetinc iz CK ZKS opozoril na možnost, da bi na obveščanje v ozdu vplivali delavci prek odbora za obveščanje. Udeleženci srečanja so prejeli za ta tematski sklop izčrpano gradivo, ki so ga pripravili v odboru za obveščanje in politično propagando pri RS ZSS, ki nadrobno pojasnjuje in utemeljuje zakon o javnem obveščanju ter svetuje, kako njegovo vsebino upoštevati pri oblikovanju samoupravnih splošnih aktov o obveščanju v organizacijah združenega dela. Tako bomo morali tudi v Gradisu pristopiti k usklajevanju naših aktov z obema že prej omenjenima zakonoma. Usklajevanje mora biti zaključeno do konca februarja prihodnjega leta.

V zadnjem tematskem sklopu — proces odločanja v ozdih in spremljajoče informacijsko-komunikacijske akcije je dr. Franček Hudej razvil model samoupravnega odločanja.

Novinarje v združenem delu sta na Rogli obiskala tudi predsednik predsedstva CK ZKS Milan Kučan in predsednik slovenskih sindikatov Miha Ravnik. V pogovoru z njimi sta več pozornosti namenila sedanjem gospodarskem in družbenopolitičnem položaju v Sloveniji in Jugoslaviji.

Nekatere poudarke obeh objavljamo posebej.

Poudarki iz pogovora Milana Kučana
in Mihe Ravnika z novinarji

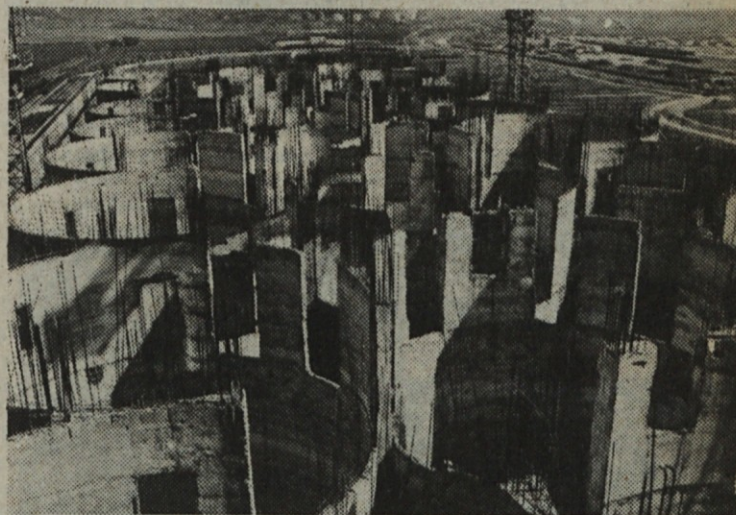
»Delavci so še vse premalo obveščeni«

● Ni res, da življenjska raven delavcev kar naprej pada, saj so povprečni osebni dohodki za 16 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani. Osebni dohodki pa padajo nekaterim drugim kategorijam delavcev in v nekaterih dejavnostih in se zato povečujejo socialne razlike. Sindikat se bo moral zato odločneje zavzemati za delavce, predvsem za tiste, ki živijo v mestih in razen nizkih osebnih dohodkov nimajo drugih prejemkov. To bomo dosegli tako, da se bomo resnično spopadli z ozdi, ki ne dosegajo primernih uspehov ali poslujejo z izgubo, ne pa s širjenjem kroga upravičencev do socialnih dodatkov.

● Že osem let je naša družba v krizi, ki se v zadnjih mesecih še zaostruje in ni videti, da bi se kaj izboljšalo. Zato je sedaj že vsak družbeni subjekt v skrbeh za svoj obstoj. S sedanjim ustrojem gospodarstva ne moremo razviti sodobne družbe, zanjo pa nimamo niti sposobnih kadrov.

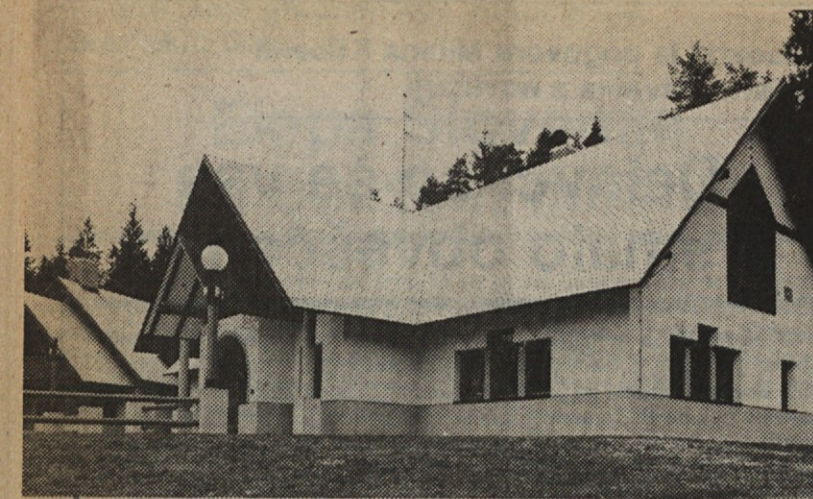
● Zveza komunistov ima jasna stališča do samoupravne organiziranosti združenega dela. Glavni problem je ta, da so se tozdi spremenili v podjetja in da niso zaživel takšni odnosi, kot so zapisani v zakonu o združenem delu. Pri spremembah tega zakona bomo morali težiti za tem, da bi z zakonom določili samo temeljna načela samoupravne organiziranosti, vse ostalo pa naj bi urejali samoupravni akti. Sicer pa se danes nekateri direktorji v časopisih hvalijo, da jim pred desetimi leti na srečo ni bilo treba ustanavljati tozdvov, drugi pa obljublajo delavcem 40-odstotno povečanje dohodka, če bodo na referendumih glasovali za ukinitve tozdvov. Treba se je vprašati za odgovornost direktorjev, ki so deset let dopustili odtakanje 40 odstotkov dohodka.

● Štrajki so pogostejši v kriznih obdobjih in ni res, da so se začeli naglo širiti šele v zadnjih letih. Precej jih je bilo tudi sredi šestdesetih let. Ti pojavi so tesno povezani z obveščenostjo delavcev. Delavci so še vse premalo obveščeni in celo predsedniki sindikalnih organizacij ne poznajo gospodarskega položaja svojega ozda. Sindikat pa mora po štrajkih postaviti vprašanje odgovornosti tistih, ki pred njim niso ničesar ukrepali, potem ko so delavci ustavili delo, pa so takoj našli rešitve. Moralo bi nas tudi zanimati, kaj izzove revolt delavcev in kaj storiti, da do njih ne bo prišlo. Kot vse kaže, se pri štrajkih ne drži določil zakona o združenem delu, torej verjetno niso dovolj dobra. Zato bo treba domisliti nova pravila igre za konfliktno situacijo, ki jih bodo delavci in sindikat resnično tudi uporabljali.

Za boljšo obveščenost — tokrat širše javnosti o dejavnosti Gradisa — smo 10. oktobra priredili tiskovno konferenco za novinarje ob skrajšnjem zaključku del pri silosih v Luki Koper. Pogled nanje s »ptičje perspektive«.

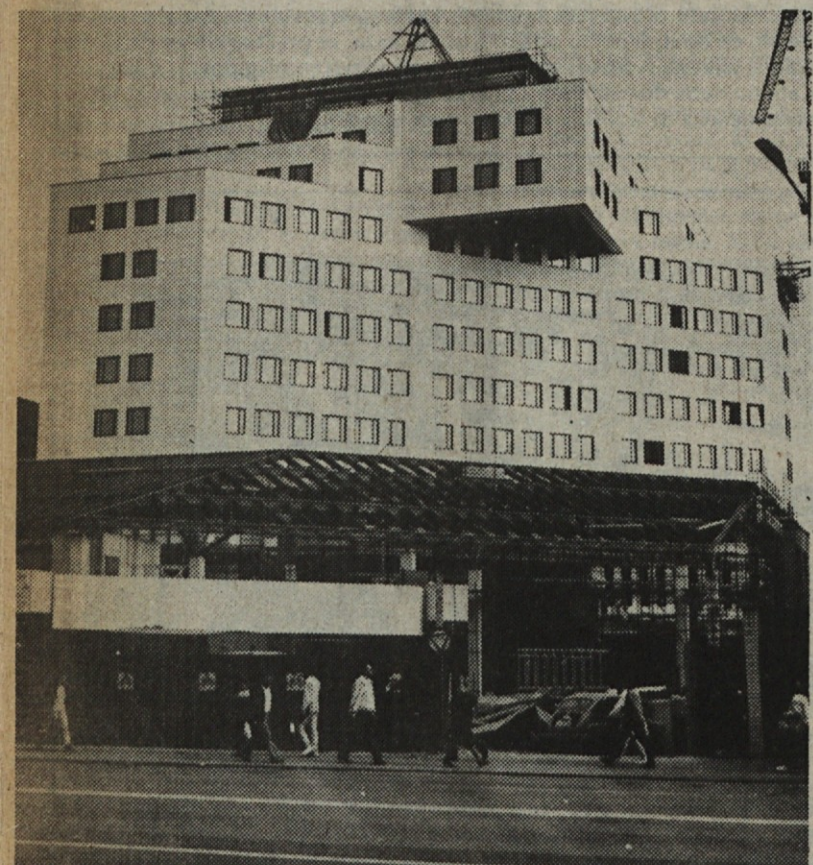
POZOR HUD
PES
NOVINAR

Gostišče Jasna v Kranjski gori v alpskem stilu

Tudi Nove Fužine v Ljubljani so bile zamisel Projektivnega biroja Ljubljana.

Ko bo stavba na ploščadi Borisa Kraigherja končana, bo gotovo ena od lepših modernih stavb v Ljubljani

Biro za projektiranje Ljubljana

Več posluha za prave projekte

Biro za projektiranje Ljubljana je lani praznoval že svojo 35. obletnico obstoja v Gradisu. V okviru gradbenih podjetij je eden najstarejših in eden največjih, zaposluje 70 delavcev, od tega polovico z visoko in višjo izobrazbo.

Projektiramo vse vrste gradenj s tem, da smo se po ustanovitvi tozda Biro za projektiranje v Mariboru dogovorili, da bi se oni specializirali na objekte nizkih gradenj, mi pa visokih. Tako ne bi prišlo do nepotrebnega prekrivanja kapacitet.

Imamo specializirane skupine projektantov za področje industrije, javnih zgradb in stanovanjske gradnje z mnogimi referencami in priznanji na preko tisoč pomembnih projektih.

Letos smo bili dobro angažirani, saj bomo gospodarski načrt, četudi izključimo inflacijo, presegli. V manj rožnati luči pa se kaže bližnja prihodnost, saj grozi veliko pomanjkanje dela (in natečajev) celotni projektivi. Za leto 1987 nimamo praktično zagotovljenega še nobenega dela.

● Preko Gradisa pridobimo le manjši delež naše realizacije, lani 18,5 odstotka, letos v prvem polletju pa 19,1 odstotka, kar je zaskrbljujoče malo. Res je, da naši tozdi velikokrat pridobijo dela na projektih, ki smo jih zasnovali v našem biroju, vendar to hkrati pomeni, da smo vsekakor

premalo vključeni v Gradisovih kompleksnih ponudbah, ki vsebujejo projekt in izvedbo, za kar smo bili pravzaprav tudi ustanovljeni.

Boris Vede, direktor Projektivnega biroja Ljubljana

V zadnjem obdobju smo projektirali nekaj zelo zahtevnih industrijskih objektov, med njimi zlasti Jeklaro 2 Železarne Jesenice, razne objekte na Železarno Ravne in Sladkogorsko, rekonstrukcijo pa-

rnega stroja 5 ter večje število drugih objektov za Papirnico Vevče, prvo fazo Blagovno-transportnega centra in Kartonažne tovarne v Ljubljani, Distribucijski center v Poreču, nove proizvodne prostore Gorenjskega tiska v Kranju, garaže, delavnice in skladiščno-poslovni objekt Nuklearne elektrarne Krško, proizvodni in poslovni objekt IMP Trata, nove obrate Termike v Črnučah pri Ljubljani itd.

Za Kompas smo sprojektirali Hotel TENIS in gostišče Jasna v Kranjski gori, za projekt ZRMK v Ljubljani pa je prejel naš projektant arhitekt Medvešek najvišje družbeno priznanje, to je nagrado Prešernovega sklada za leto 1986. Pri ploščadi Borisa Kraigherja v Ljubljani so vsi projekti zelo zahtevne konstrukcije naše delo. V zadnjem času smo projektirali tudi veliko številno stanovanjskih objektov v Ljubljani, Celju, na Ravnah, v Rušah, Mariboru itd.

Večino dela pridobivamo z močno lastno akvizicijo, s pomočjo dobrih referenc na posameznih področjih. Z udeležbo na javnih razpisih in natečajih beležimo zlasti večje uspehe pri stanovanjski gradnji. Tako so kot najboljši v hudi konkurenci izbrani naši projekti za največjo stanovanjsko sosesko z 2800 stanovanji, to so Fužine v Ljubljani,

potem Studenci in Železničarska kolonija v Mariboru, pa Dolgo Polje v Celju, kjer nas je v zadnji številki našega Vestnika pohvalil celo izvajalec del, na kar smo posebej ponosni!

● Velikokrat se žal dogaja, da za sprejetje projektne rešitve ni dovolj kvalitetno delo, kar se je pokazalo večkrat pri internih natečajih za poslovne stavbe, ki so jih predvsem pred zaporo negospodarskih investicij gradila nekatera naša večja podjetja. Na te natečaje smo bili glede na naše reference skoraj vedno vabljeni tudi mi. Kot obvezno obliko naše akvizicije smo se jih redno udeleževali. Pri tem se je mnogokrat pokazalo, da za pridobitev dela ne zadostuje imeti najboljšo projektno rešitev, ampak tudi poznanstva ali pa razne »podjetniške kombinacije«. Da so bile pri nekaj preizkusih naše ideje res dobre, naše »veze« pa slabe, ugotavljamo po tem, da so nas drugi, ki so posel dobili, zelo radi kopirali.

Dogaja se celo, da kljub odličnim projektnim referencam in sprejetimi in predlaganimi rešitvami pri skoraj pridobljenem delu ne uspemo zato, ker se je kakšen naš toz ali celo Gradis kot DO komu zameril.

Projekt stavbe ZRMK v Ljubljani je prejel nagrado Prešernovega sklada

Skratka, očitno je, da je tudi še tako dober projektantski pristop mnogokrat premalo za pridobivanje dela, ampak je potrebno na današnjem trgu ponuditi nekaj več. Tu pa smo znotraj naše DO premalo živahni in prilagodljivi, preveč navajeni samo »dela izvajati« za razliko od konkurence na trgu, ki se poslužuje tudi drugih metod in deluje — vsaj pri takšnih potezah — odločnejše in prepričljivejše.

● Res je, da imamo tudi mi inženiring, ki pa nas kot projektante premalo vključuje v razne akcije. V obeh birojih imamo med 125 delavci tudi vrhunske strokovnjake, ki pa so premalo izkoriščeni oziroma premalo motivirani, da bi kaj več prispevali k tehnološkemu napredku in s tem pripomogli k razvoju in rasti naše delovne organizacije. Mislim, da je podobno tudi v naši operativi, saj smo po vojni kot vodilna gradbena firma vzgajali nič koliko strokovnjakov, ki prav z »Gradisovo šolo« zasedajo še danes pomembne položaje, njihovih sposobnosti pa nismo znali izkoristiti, kot bi jih lahko v dobro Gradisa.

Torej manjkajo povezovalne funkcije, organizirane skupne akcije, ne nazadnje tudi s Interno banko, ki nam lahko pri tem, če je potrebno, izdatno pomaga. Skratka, z našo raziskovalno enoto vred razpolagamo brez dvoma z velikim arzenalom znanja, ki bi moral kazati mnogo večji učinek. Najbrž izgubljam tudi preveč energije za urejanje naših medsebojnih odnosov, ker tudi nimamo vsi enakih predstav o vlogi in pomenu posameznih tozdov v okviru Gradisa.

Dokler bo Gradis smatral Biroja za projektiranje za tozda, ki ustvarita s svojim porisanim papirjem 3,3 odstotka Gradisovega dohodka, in s tem, da se za pridobivanje tega dohodka lahko zanašata v glavnem le nase, toliko časa ni pričakovati, da bosta integralni del celovite Gradisove ponudbe na danes zelo zahtevnem trgu. Zato bi bilo najbrž potrebno o statusu birojev v Gradisu izdelati jasnejša stališča.

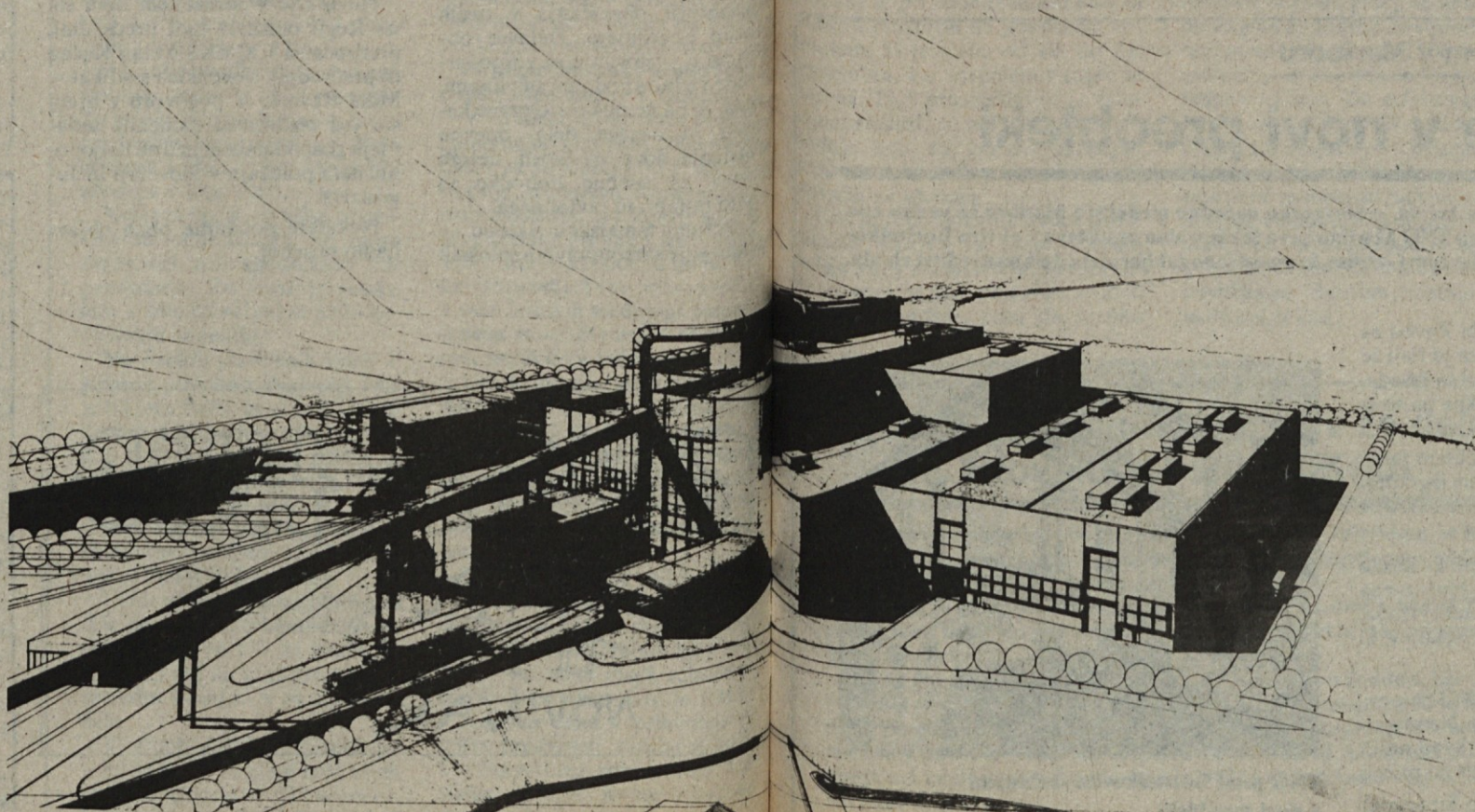
Znano je, da so stroški s tehnološko utemeljenimi, racionalnimi, variantno preštudiranimi projekti majhni v primerjavi z efekti, ki jih takšen projektantski pristop daje v izvedbi.

To pa pomeni, porabiti nekaj več časa (denarja) za projekt, kot ga priznava »trg«, prenasičen s predimenzioniranimi projektantskimi kapacitetami. Če torej pri takšnih skupnih akcijah že težko žrtvujemo nekaj dobro naloženega denarja v ta namen, potem vsaj ne nalagajmo Birojema vseh mogočih stroškov »nadgradnje«, sicer imata malo možnosti za obstanek v primerjavi s samostojnimi projektantskimi hišami, ki imajo manj finančnih obveznosti.

Razen tega se čuti na tržišču tudi delovanje novega Zakona o graditvi objektov, ki omogoča posameznim birojem in inženiringom najemanje privatnikov, združenih v raznih skupnostih. Le-ti na račun minimalnih družbenih dajatev poslujejo pod mnogo ugodnejšimi pogoji kot podjetja. Torej imamo med drugim opravka z uzakonjeno nelojalno konkurenco.

V takšnih okoliščinah upravičeno pričakujemo več posluha za naše probleme, več pomoči pri pridobivanju del in nasploh več sodelovanja pri skupnih akcijah.

Boris Vede

Takšna bo Jeklarna 2 na Jesenicah — za sedaj pa samo maketa

Nov način polaganja vodov s pomočjo zalivne mase

Uspeh mariborskega laboratorija

Nova tehnologija polaganja vodov

Pri mariborski Toplotni oskrbi so položili toplovodne cevi za ogrevanje treh sosednjih delovnih organizacij, gradisovci pa so pri tem prvič uporabili posebno tehnologijo zalivanja cevi s posebno zalivno maso. Gre za posebno mešanico betona, ki zagotavlja dobro zalivnost, hkrati pa jo je moč pri okvarah na cevovodu zlahka odstraniti.

Bruno Benje, vodja laboratorija, kjer so raziskovali in »pogruntili« sestavo mešanice pravi: »V sorazmerno kratkem času smo na zahtevo investitorja pripravili tovrstno mešanico, ki se je že pri prvem poizkusu dobro obnesla. Seveda je bilo potrebno veliko napora in tudi popoldanskega dela v laboratoriju, da smo prišli do zaželenih rezultatov.

V svetu tak način že poznajo, vendar vsi skrbno čuvajo recepturo za to mešanico. Nam je to sedaj le uspelo, čeprav še nismo rekli zadnje besede. Gre predvsem za to, da je potrebno recepturo prilagoditi z ozirom na površinsko tlačno trdnost pohodne površine.

Tak način objemanja vodov ima veliko prednosti. Ni potrebno vstavljati opazjev ter se zlahka izognemo že obstoječim vodom. Že po nekaj urah pa lahko površino prevlečemo z asfaltno prevleko. Ne gre tukaj samo za toplovodne cevi. Na tak način je možno polagati tudi vse ostale energetske vode. Najbolj pomembno pa je dejstvo, da lahko pri morebitnih okvarah na vodih to maso zlahka odstranimo. To »pogruntacijo« bomo tudi prijavili kot raziskovalno nalogo.

V laboratoriju na Pobrežju skrbno beležijo vse rezultate vgrajevanja te zalivne mase, saj bodo z la-

boratorijskimi raziskavami še nadaljevali.

Franjo Štromajer

Skladiščno transportna cona v Šentilju

Ovira jih podtalnica

Delavci tozda GE Maribor pospešeno izvajajo dela na izgradnji skladiščno transportnega centra v Šentilju za potrebe Sladkogorske tovarne. V prvi fazi bodo zgradili industrijski tir, odprto asfaltirano deponijo za papir ter rezervoar za požarno vodo.

Ta dela naj bi končali do konca leta, v drugi fazi pa bi naj dokončali še pokrito skladišče z 2000 kvadratnimi metri površine. Ker je v bližini naselje stanovanjskih hiš, je potrebno postaviti tudi protihrupno ograjo v dolžini 230 metrov in visoko 4 metre. Naredili so tudi 180 metrov opornega zidu, ki ščiti sosednji hrib in ga varuje proti drsenju.

Največ težav pa jim povzroča podtalnica. V ta namen imajo posebno črpališča, ki noč in dan črpajo talno vodo.

Z deli so pričeli sredi avgusta, končali pa naj bi po besedah Štanka

Breca konec leta. Zaradi napačne zakoličbe, to delo je opravil mariborski Geološki zavod, so izgubili skoraj tri tedne. Seveda se bo zaradi tega dvignila tudi končna cena objekta, ki po sedanji oceni znaša 530 milijonov dinarjev.

Zbiralnik za požarno vodo bo sprejel 900 kubičnih metrov vode in bo v celoti pod asfaltno prevleko. Škoda, kajti bazen dimenzij 26x16x1,8 metra bi lahko služil krajanom tudi kot rekreacijski bazen.

Projekte za skladiščno transportni center je izdelal Projekt Maribor. Franjo Štromajer

Gradnja skladiščno transportnega centra v Šentilju za potrebe Sladkogorske

Pred Borštnikovim srečanjem v Mariboru

Gledališče v novi preobleki

Čeprav se je nova gledališka sezona že začela, je Slovensko narodno gledališče Maribor še vedno eno samo gradbišče. 20. oktobra pa bo na odru SNG Maribor prva tekmovalna predstava v okviru Borštnikovega srečanja. Velika zasluga za to gre delavcem Gradisa, ki pospešeno zaključujejo dela na ureditvi vhoda, fojera in drugih prostorov.

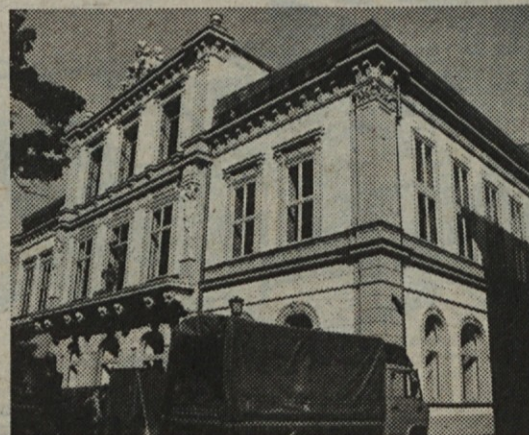
Da bo vse tako kot je bilo nekoč, skrbi Zavod za spomeniško varstvo iz Maribora. Končana je tudi že fasada, ki meji na Gledališko ulico ter čelna fasada. Celotna stavba gledališča je sivo-bela, okna pa so iz aluminija in pobarvana.

Že nekaj časa gradisovci kopljejo gradbeno jamo za novo veliko dvorano. Če bo šlo z deli na izgradnji vse tako kot dosedaj, potem bo leta 1992 vse nared za svečano otvoritev novega gledališča.

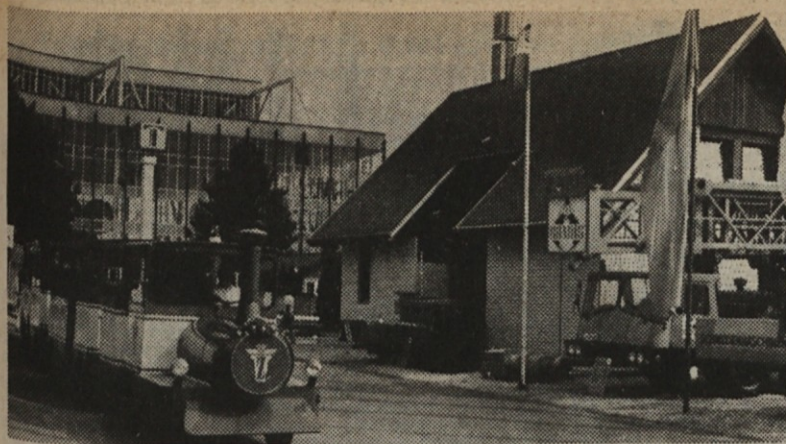
Prihodnje leto bodo pričeli obnavljati kazinsko dvorano, ki je bila že precej načeta. Obnovitvena dela kazinske dvoreane bodo zahtevala precej truda, saj je na stenah in stropu precej drobnih detaljev, ki zahtevajo svoje mojstre.

Veliko težav pri obnovi in izgradnji SNG pa povzroča gradisovcem utesnjenost gradbišča. Na razpolago imajo ves čas gradnje le nekaj par kvadratnih metrov gradbiščne površine. Z obnovo pa so pričeli že leta 1979.

Franjo Štromajer

SNG pred Borštnikovim srečanjem v novi preobleki

Gradisova montažna hiša na jesenskem zagrebškem velesejmu, pred njo mali finiše in naprava zapregled mostov in viaduktov, za katero je bilo med strokovnjaki obilo zanimanja. Potniki v sejemskem »vlakcu« pa bi gotovo raje našo hišo

Jesenski zagrebški velesejem

Ponovno številnejša udeležba

Ponovno večje zanimanje tujih razstavljalcev, toda le malo novosti za gradbenike. Uspešna demonstracija naprave za pregled viaduktov in mostov.

Tako, kot je v Zagrebu že v navadi, je na jesenskem velesejmu poudarek predvsem na tehničnem področju, medtem ko je spomladanski bolj namenjen blagu za široko potrošnjo. To se je poznalo tudi na prostoru, ki je namenjen gradbeništvu, saj je po spomladanski suši in praznih prostorih na jesenskem velesejmu, ki je trajal od 14. do 21. septembra, kar mrgolelo strojev in naprav. Tudi prostorsko se je velesejem razširil, še bolj pa se bo prihodnje leto, saj bo del parkirnih prostorov namenil razstavnim in poslovnim prostorom.

Ker je tudi možnost uvoza posameznih strojev in naprav nekaj boljše kot v začetku leta, so tudi zunanji proizvajalci ponovno uvideli možnost prodaje, zato jih je bilo

tako veliko. Skupno je bilo kar 3150 razstavljalcev, od tega 1150 iz 69 držav. Številni poslovni razgovori so se končali uspešno in lahko upamo, da bodo sklenjeni dogovori tudi uspešno zaključeni.

Tudi Gradisov prostor je bil malce natrpan, saj smo poleg že nekajkrat omenjene montažne hiše predstavili tudi novo betonarno s 1500 litrskim mešalcem in kapaciteto 90 kubikov betona na uro. Od asfaltnega programa smo predstavili mali in veliki finiše ter reciklažo in brizgalko za bitumenske emulzije. Poleg tega pa smo prvič predstavili tudi napravo za pregled viaduktov in mostov. Zanimanje za vse proizvode je bilo kar precejšnje, tako da se tudi našim industrijskim obratom obetajo vsaj malo boljši časi.

mk

Naprava za pregled mostov že dela na Titovem mostu na Krku

V okviru predstavitev na jesenskem zagrebškem velesejmu, je bila predzadnji dan organizirana tudi demonstracija razstavljenega eksponata — naprave za pregled viaduktov in mostov.

SPO, ki je pripravil demonstracijo na eni od vpadnic v bližini Zagreba, je na ta prikaz povabil vse DO in ustanove, ki bi lahko uporabljale to napravo.

Odziv je bil velik, saj je bilo zanimanje za napravo izredno, kar kažejo tudi rezultati. Naprava že obratuje na Titovem mostu na Krku, kjer bo še ves oktober in tudi del novembra. Pa tudi za vnaprej je bilo nekaj terminov že rezerviranih za to napravo, tako da ni za odvreči misel enega od udeležencev demonstracije, zakaj ne izdelamo vsaj še ene tovrstne naprave.

Matija Krnc

Kovinski obrati Maribor na sejmu v Moskvi

Veliki obeti od sejma

Od 13. do 18. oktobra bo v Moskvi razstava gradbene mehanizacije. Iz Jugoslavije bo na njej sodelovalo pet podejti — Đuro Daković, 14. oktobar Radoje Dakić, IMT in Gradis, vsak s svojim proizvodnim programom zanimivim za sovjetsko tržišče.

Iz Gradisa bodo največ razstavljali Kovinski obrati iz Maribora. V Moskvo bodo prepeljali finiše K6-M (M pomeni izvedbo za Moskvo, predelan je po sovjetskih željah, največja vidna razlika od sedanjega modela je kabina), mali finiše F 0711 in gumivaljar RW 200 (Gradis-MBU). Pripravili bodo še panoje, na katerih bodo predstavili tudi druge gradbene stroje, med njimi betonarno Kovinskih obratov iz Ljubljane. Udeleženci sejma iz Gradisa pa bodo zavrteli še film o Gradisu in tako predstavili celotno njegovo dejavnost, za ta sejem pa je bil pripravljen tudi propagandni material — prospekti v ruščini. 14. oktobra bodo razstavljalci iz Jugoslavije pripravili še tiskovno konferenco za predstavnike sovjetskih gradbenih podjetij.

Po končanem sejmu bodo razstavljeni eksponati odkupljeni, mali finiše, ki bo v Sovjetski zvezi prvič prikazan, pa bo ostal dva meseca na preizkušnji. V SZ mora namreč vsak nov izdelek manj znanih proizvajalcev prestatiti testiranje, preden se odločijo za nakup. Tako so lani preizkušali tudi veliki finiše in mu dali atest ter naročili nekaj teh strojev.

V Kovinskih obratih Maribor pričakujejo, da bodo Sovjeti zadovoljni z njihovim novim izdelkom, ki že dokazuje svoje kvalitete v Srbiji. Partizanski put in Beograd put sta namreč kupila vsak po en mali finiše za asfalti-

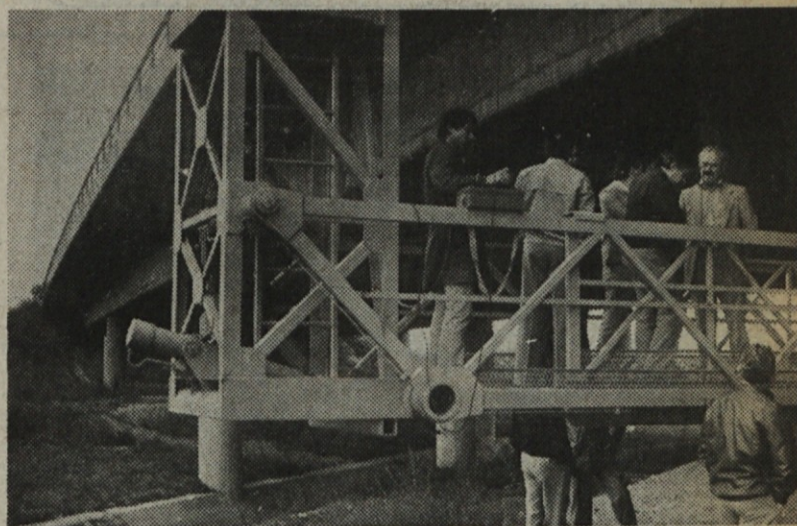
ranje poti v Lazarevcu in Paračinu. Stroja delata že dva meseca tudi po 12 ur na dan, kupca pa sta z njima zadovoljna.

V času sejma bo Gradisov seriser prikazoval delovanje strojev, v Sovjetski zvezi pa bo ostal še do konca oktobra in pomagal pri predstavljanju in preizkušnji malega finišerja, v Kovinske obrate pa bo prenesel tudi vtise, ki jih bo pustil stroj, tako da bodo lažje sklepali, kakšne bodo možnosti prodaje v SZ.

Od sejma v Moskvi si naš obrat v Mariboru namreč mnogo obeta. Če jim bo uspel prodor na ta prostrani trg, se jim ni potrebno bati, da jim bo zmanjkalo dela v nekaj prihodnjih letih, drugače pa bodo morali poiskati nove poti, da bi odpravili svoje težave.

Kriza, ki že nekaj let pesti naše gospodarstvo je še močnejše kot nekatere druge gospodarske panoge prizadela gradbeništvu, v okviru tega pa najmočnejše strojegradnjo. V Kovinskih obratih v Mariboru si zato želijo, da bi izdelovali stroje tudi za druge panoge, vsaj tretjino od celotne proizvodnje, s sedanjim programom pa so vezani izključno na gradbeništvu in na stanje v njem. Seveda pa bi bili bolj zadovoljni, če bi lahko razširili proizvodnjo že sedaj osvojenih izdelkov, ne pa iti v razvoj novih. Zato še posebej nestrpno čakajo na rezultate iz Moskve.

M. M.

Večina udeležencev demonstracije se je hotela tudi malce popeljati z napravo

Več pozornosti pripravam za varno delo

Sredi letošnjega poletja so v Uradnem listu št. 25 izšle spremembe in dopolnitve zakona o varstvu pri delu iz leta 1974 (Uradni list št. 32). Glavna značilnost teh sprememb je, da je dan velik poudarek predhodnemu varstvu pri delu in njegovemu načrtovanju. Če je bilo treba doslej k projektom za delovne prostore, tehnologijo ali konstruirane delovne priprave priložiti le pisno izjavo, da so bili upoštevani varnostni ukrepi, je treba po novem poleg projekta izdelati tudi elaborat varstva pri delu in k temu elaboratu priložiti izjavo o upoštevanju varnostnih ukrepov.

Precejšnja sprememba je tudi pri prijavljanju novih delovnih enot ali gradbišč. Doslej smo za vsako novo delovno enoto ali gradbišče inšpekciji dela poslali le prijavo na podpisanem internem obrazcu. Po novem pa moramo k tej prijavi priložiti program ukrepov varstva pri delu za novo gradbišče ter pravice in odgovornosti odgovornih delavcev glede varstva pri delu.

O vsakem oddanem delu obrtni zadrugi ali samostojnemu obrtniku mora delovna organizacija, ki oddaja dela obvestiti občino, kjer bo zadruga ali obrtnik dal izjavo.

Znatno pa so povečane tudi denarne kazni. Tako je najnižja kazen, ki jo lahko inšpektor dela izterja na kraju samem 2500 dinarjev (prej 500). Največja denarna kazen za delovno organizacijo pa je lahko 5 milijonov dinarjev.

Novost splošnega varstva pri delu je, da mora delovna organizacija s splošnim samoupravnim aktom določiti prostore, kjer bo kajenje prepovedano. Zato bi bilo verjetno priporočljivo, da bi poleg obratov in delavnic s požarno nevarnostjo, prepovedali kajenje tudi v prostorih za sestanke, v pisarniških prostorih pa bi prepustili ljudem, da se o tem sami dogovorijo.

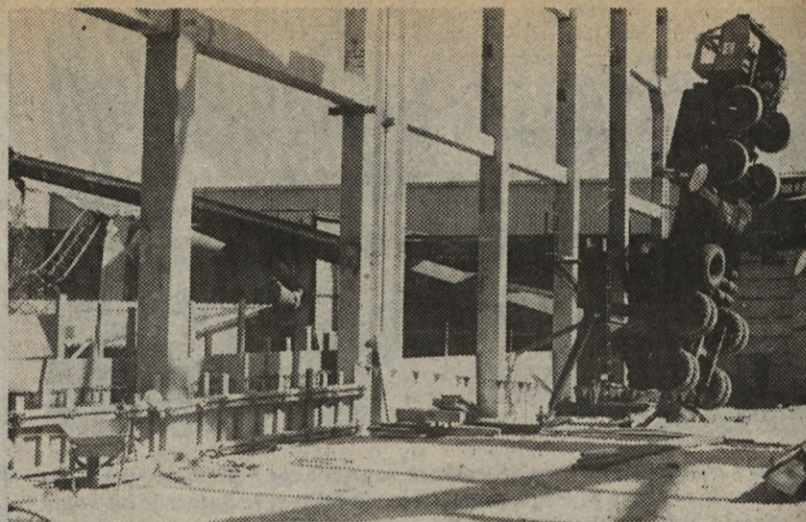
M. V.

Organizacija, ki zgradi objekt namenjen za delovne prostore in pomožne prostore ali zgradi (zmontira) tehnološki proces, mora izdati pisno izjavo, da je bil objekt zgrajen, oziroma tehnološki proces izveden v skladu s tehnično dokumentacijo.

Proizvajalci (izdelovalci) strojev ali sredstev za delo so doslej izdajali izjave, da so bili pri izdelavi in konstruiranju upoštevani varnostni ukrepi. Po novem pa morajo za vsako izdelano delovno pripravo izdati spričevalo o varnosti. V njem morajo biti navedeni vsi predpisi, ki so bili upoštevani in roki, v katerih je treba opravljati preiskave in preglede delovne priprave.

Za uvožene stroje in opremo mora organizacija pred uvozom oziroma pred sklenitvijo uvoznega posla ugotoviti, če stroji in oprema ustrezajo našim predpisom o varstvu pri delu in izdati pisno izjavo. V primeru, da nima na voljo predpisanih varnostnih ukrepov, organizacija izda ali si pridobi strokovno oceno, če stroji in oprema ustrezajo varnostnim predpisom.

Kadar organizacija sama ni sposobna izdelovati elaboratov ali izdejati omenjene listine, lahko to naroča zunanjim pooblaščenim ustanovam. O sposobnosti organizacije odloča, oziroma jo preverja pristojni organ inšpekcije za delo.

Vzrok nesreče ni bilo pretežno breme

Prevrnilo se je avtodvigalo

Zemlja se je ugreznila

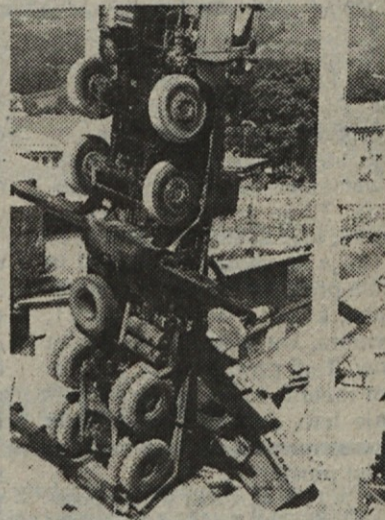
Čeprav je mariborski Geološki zavod opravil predhodne meritve tal na delovišču nove livarne Impol v Slovenski Bistrici, se je pri montaži vagnskega nosilca zgodila delovna nezgoda.

Avtodvigalo Pingeuly TLM 586, last tozda SPO, katerega je upravljal strojnik Ivo Štefanc, se je v torek, 23. septembra dopoldan z bremenom prevrnil.

Levi zadnji stabilizator se je dobesedno pogreznil v zemljo. Z bremenom, strešnim nosilcem, je udaril na streho sosednje zgradbe, avtodvigalo pa se je postavilo kvišku. Strojniku je uspelo med prevračanjem izkročiti iz kabine in je ostal nepoškodovan.

Zakaj je prišlo do nenadnega ugreza zemlje bo ugotovila posebna komisija. Za sedaj je jasno samo to, da vzrok nezgode ni morda pretežno breme, saj bi dvigalo v tem položaju lahko dvignilo nekaj več kot 16 ton, nosilec pa je skupaj z montažno napravo tehtal le okoli 11 ton.

Franjo Štromajer

Pingeuly se je postavil kvišku

Res je — ni potrebno

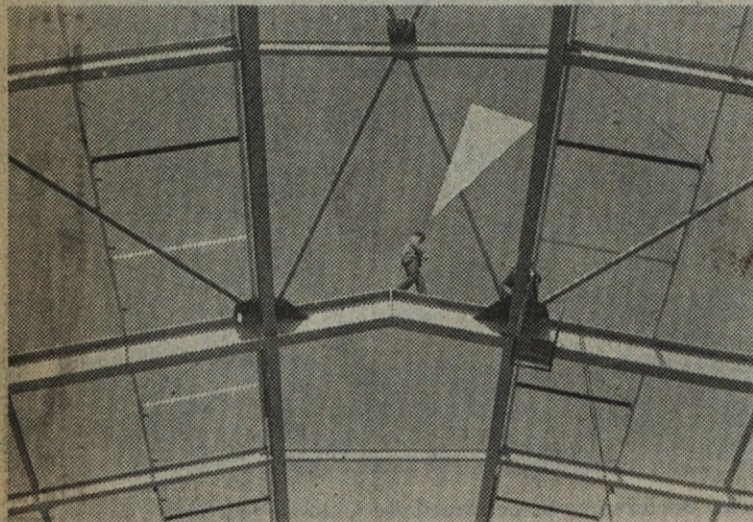
(Ne)varnost pa taka!

Res je, da imamo v Gradisu dobro organizirano službo varstva pri delu in so prizori, kot ga vidimo na fotografiji naših delavcev redki. Res pa je, da je ta posnetek nastal na Gradisovem gradbišču nove elektrolize v Kidričevem. Res je tudi, da si je te »akrobacije« delavcev Iskre iz Kumanova, ki delajo na strešni jekleni konstrukciji ogledal sam republiški inšpektor.

Res je tudi, da naj bi po nekem dogovoru delavci te delovne organizacije sami poskrbeli za svojo varnost.

Vse lepo in prav dokler se ne bo nič zgodilo. Ko pa se bo zgodila nesreča, bo vsako izgovarjanje odveč. Rekli bomo — res je, ni pa bilo potrebno.

Franjo Štromajer

Tekmovanje gasilskih enot civilne zaštite

Dobra usposobljenost gasilcev

V soboto 4. 10. 1986 je Občinski štab za civilno zaščito Ljubljana Moste-Polje, ob sodelovanju z Blagovno transportnim centrom in Občinsko gasilsko zvezo, organiziral in izvedel 5. občinsko preventivo gasilskih enot civilne zaštite. Na začetku tekmovanja je vse udeležence pozdravil predsednik Izvršnega sveta SO Ljubljana Moste-Polje, tov. Miro Sotlar.

Tekmovanja se je udeležilo 29 enot, od tega 4 ženske enote. Ekipe so bile razvrščene v 2 tekmovalni podskupini in sicer na skupino, kjer se tekmuje v vaji na hidrantu in raznoterostih, ter skupino, kjer se tekmuje v vaji z motorno brizgalno in raznoterostih. Tekmovanje je potekalo po pravilih Gasilske zveze Slovenije.

Gradis je na tekmovalju zastopala enota tozda OGP. Udeležbo smo, kljub pravilno izpeljanim postopkom, zaradi različnih zapletov in neodgovornih ravnanj posameznikov, uspeli zagotoviti šele v zadnjem trenutku, saj se je eden od udeležencev moral pripraviti na tekmovalje še jutraj, tik pred pričetkom.

Ekipo je zbranih 849 točkami zasedla 12. mesto v vaji na hidrantu in raznoterostih. S tem rezultatom je za prvouvrščeno ekipo zaostala za 49 točk, za tretjevrščeno pa le za 39,5 točke, kar pravzaprav kaže, da je bil, vsem težavam navkljub, nastop ekipe Gradisa dober, s primerjavo rezultatov pa ugotovimo, da je naša enota po pripravljenosti nekje v sredini, saj so bile razlike v točkah med petouvrščeno ekipo in ekipo Gradisa malenkostne.

Seveda pa bi bil rezultat naše ekipe boljši, če bi se tekmovalja udeležila v prvotnem sestavu, saj so bile organizirane temeljite priprave, ki jih je vodil tov. Peter Kepić iz tozda OGP, za kvalitetnejše priprave pa je zagotovil celo opremo svojega matičnega gasilskega društva, vendar pa so konec koncev odpovali drugi.

Pri tem je potrebno reči, da enote civilne zaštite niso formirane le da

bi zadovoljili predpisom, temveč predvsem za zavarovanje ljudi in premoženja, tako v mirnodobnem času kot v vojni. Samo dobro izurjene enote civilne zaštite nam zagotavljajo zmanjševanje strahovitih posledic različnih elementarnih nesreč in vojnih dejstev, in morda bo prav ena od naših ekip reševala življenja našim najboljšim.

Ali pa če pogledamo samo požarno varnost. Koliko tisočev dinarjev požro ognjeni zublji naši družbi? Le s primerno usposobljenostjo vseh protipožarnih dejavnikov in pravilno osveščenimi posamezniki se bomo požarom uspešno postavljali po robu.

Tako bomo v mesecu oktobru, ki je tudi mesec požarne varnosti, za boljšo usposobljenost gasilskih enot civilne zaštite izvedli skupno vajo v ljubljanskem bazenu, v nadaljevanju pa bodo izvedeni dopolnilni tečaji usposabljanja teh enot. Za udeležbo na občinskem tekmovalju v naslednjem letu pa bomo izvedli interno tekmovalje.

In za konec še rezultati:

Hidrant in raznoterosti

ženske: 1. TOTRA — 693,5 točk,

2. HP Kolinska — 668 točk,

moški: 1. SCT, TOZD Mehanizacija — 898, 2. ŽG, TOZD Transport — 890, 3. ROG Ljubljana — 888,5... 12. Gradis — 849.

Motorna brizgalna in raznoterosti ženske: 1. Saturnus — 653, 2. KS Lipoglav — 636,

moški: 1. Toplarna — 882, 3. Saturnus — 880, 3. KS Vevče, Zg. Kašelj — 878,5.

Andrej Odar

Jože Čuš (na posnetku desno) je nazdravil vsem sodelavcem

Jože Čuš odhaja v pokoj

Bilo je leta 1947, ko se je takratni Jožek oglašil na gradbišču Elektrolize v Kidričevem. Dve leti je trajal uk za tesarskega vajenca, izpit pa je opravil čez dve leti. Po končani gradnji ga je pot vodila širom po domovini, dve leti pa je bil tudi v Frankfurtu.

Delal je na vseh gradbiščih tozda GE Maribor, edino na krški nuklearni je manjkal. Pravi, da mu je žal za to. Vesel pa je tozdevega priznanja, ki ga je dobil pred tremi leti. Še posebej zato, ker je na priznanju posnetek nuklearke.

Tudi njemu, kot že toliko gradbenikom pred njim, zdravje ni dopuščalo, da bi šel v pokoj po redni poti. Moral je predčasno prenehati z delom, saj ga je pričelo mučiti zdravje. Kljub temu ima več kot 35 let delovne dobe.

Rad se spominja povojnih let, ko je pričel z delom v Kidričevem, usoda pa je hotela, da se je prav na tem gradbišču tudi poslovil od svojih sodelavcev.

Ima hišo v Desterniku pri Ptujju kjer bo užival »penzijo« kot sam pravi. Ob slovesu, bilo je ravno na dan »likofa« elektrolize, so mu sodelavci predali darilo, ki ga bo vedno spominjalo na ta del Slovenije.

Jožetu tudi mi želimo, da bi še veliko let prihajal na srečanje gradisovih upokojencev.

Franjo Štromajer

Povišane družbene pomoči

Čeprav so se letos družbene pomoči otrokom že trikrat povečale, in sicer s 1. marcem za 20 odstotkov, s 1. majem za 27 odstotkov in s 1. junijem za 35 odstotkov, je na zadnji seji dne 7. 10. 1986 Komisija za usklajevanje programov socialnega varstva pri skupščini Skupnosti socialnega varstva Slovenije predlagala pristojnim skupnostim otroškega varstva, da povečajo družbene pomoči otrokom s 1. septembrom za 25 odstotkov.

Tako bi se povprečna denarna pomoč otrokom, ki zdaj znaša 8761 dinarjev, povzpela na 10.951 dinarjev.

Prav tako je komisija pristojnim skupnostim predlagala, da s 1. oktobrom za 20 odstotkov povečajo družbene pomoči, ki so edini in dopolnilni vir preživetja, s 1. novembrom pa materialne pravice po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb tudi za 20 odstotkov.

Tistim skupnostim, ki nimajo dovolj denarja, je komisija priporočila, naj opravijo povišanje posameznih socialno varstvenih prejemkov v višini, kot je predlagana, s tem, da postavijo kasnejše roke veljavnosti.

Tatjana Salecl-Bevc

ZAHVALA

Ob tragični, nenadomestljivi in mnogo prezgodnji izgubi dragega moža in očka

RAJKA ČEGOVIKA

se najlepše zahvaljujem tozdu GE Ravne na Koroškem za darovani venec in finančno pomoč, zahvaljujem se tudi vsem sodelavcem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mi denarno pomagali, izrekli sožalje in sočustvovali z nami.

Žena Marija,
hčerki Petra in Anja

Tekmovalna skupina se jepognala v akcijo — treba je biti dobro izvežban, kadar gre za res, je vsaka minuta pomembna

Forma viva v betonu

Beton je lahko tudi mehak

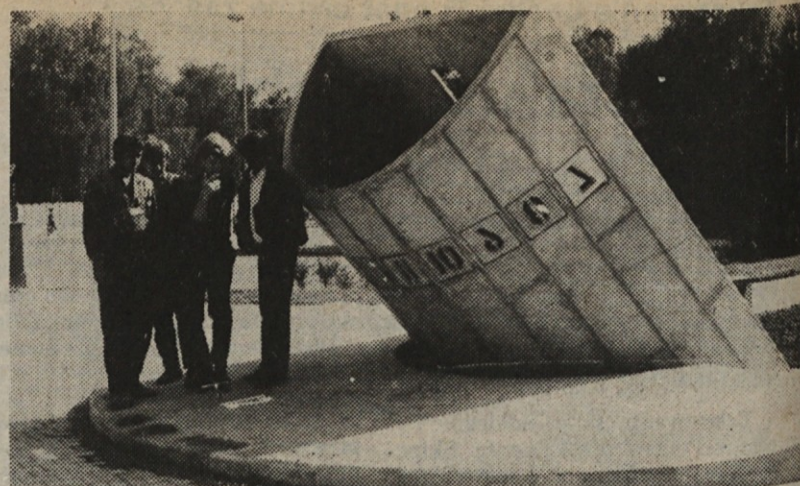
Maribor je letos že šestič organiziral mednarodno kiparsko delovno srečanje, Forma vivo v betonu. Mesto ob Dravi se je 1967. leta priključilo Seči (kamen), Kostanjevici (les) in Ravnem na Koroškem (železo) z umetniškimi kiparskim simpozijem na katerem so umetnikom ponudili novo možnost. Z uresničevanje umetniških zamisli so v Mariboru izbrali beton, večno aktualni gradbeni material, ki je tako nenadoma postal nekaj drugega, kot le monotona betonska fasada. Na takšen način je Maribor dobil na svojih ulicah in trgih 16 umetniških betonskih skulptur, ki jih je ustvarilo prav toliko umetnikov.

Letos je dobil Maribor v okviru svojega kiparskega simpozija tri nove betonske umetniške skulpture. V Mariboru so od 1. do 30. septembra ustvarjali trije kiparji, ki so jim mariborske gradbene delovne organizacije ponudile tehnično pomoč in material. Z delavci Stavbarja je svojo umetniško predstavitev v betonu ustvarila ljubljanka Dragica Čadež Lapajne, z delavci Konstruktorja pa je delal Will Nettleship iz Kansas Cityja. Kiparskemu simpoziju Forma viva v betonu se je tudi tokrat priključila Gradisova mariborska gradbena enota in ponudila je svojo pomoč in znanje ter material ameriškega kiparju Robertu Lee Adzemi iz New Yorka.

Robert Lee Adzema, dvainštiridesetletni kipar je sicer študiral in

dustrijsko oblikovanje in kot sam pravi, se je zaradi svoje notranjosti raje odločil za kiparstvo. »Več je moči izraziti takrat, ko imaš proste roke, ko te morebiti omejujejo le tehnološke možnosti in nič več.« nam je dejal, ko je na Pobrežju za risalno desko sam risal svojo skulpturo — betonsko sončno uro.

Tudi sicer so sončne ure iz različnih materialov kar nekakšna njegova specialnost. Precej jih je že postavil po ameriškem kontinentu, prav za mariborsko Formo vivo pa je izbral svoj poseben projekt. Lahko bi kar rekli digitalno sončno uro, ki bo kazala številke, v kateri se bodo igrale sence in sončna svetloba. In to ni navadna sončna ura, ampak umetniška betonska skulptura, ki bo stala pred zgradbo občine Maribor Po-

Točno opoldan se je na tleh prikazala številka 12...

brežje.

»Beton je res sila trd material, obstojen in umetniku nudi številne izzive. Mislim, da sem jih uspel izkoristiti in sčasoma lahko človek začuti, da veje iz te betonske skulpture mehko, prav čutiš nenadoma igrivost, vsa zadeva postane simpatična.«

Robert Lee Adzema je mesec dni prebil v Gradisovih obratih na mariborskem Pobrežju. Svoj prostor je imel za majhno mizo in risalno desko, na katero je prerisoval svojo zamisel, v svojem »contact menu« Janezu Roju je našel številne izhode iz trenutnih problemov, kako naprej.

In tudi v Gradisu, tej njegovi »gradbeni tovarni«, kot je pravil, je našel nekaj, kar drugod v svetu lahko iščeš. »Namreč to pripravljenost ljudi, zavzetost, da nastane tudi takšno in to delo. Pa tudi ta način, približevanja umetnosti povsem navadnemu delavcu, ki sicer pozna umetnost le na daleč, morda sploh ne. To me je bogatilo, to me je navdalo z navdušenjem in spoznal sem tudi takšno plat vašega dela.« je

smeje pripovedoval Robert Lee Adzema.

Na to svoje mariborsko obdobje se bo v newyorškem Greenwich Villageju še dolgo spominjal. Predvsem zato, ker odnaša s seboj nova spoznanja o ljudeh in prav to je največ, kar je odnesel onstran Atlantika. Namreč, eno veliko novo izkušnjo več, spoznal je nove ljudi, nov utrip. Robert Lee Adzema je kar nekajkrat poudaril, da je prav to tisto najpomembnejše, kar se mu je vtisnilo v spomin in da bo septembrsko bivanje v Gradisu in Mariboru nova in velika izkušnja, bogastvo, ki ostane za vedno.

Za vedno pa ostaja na mariborskem Pobrežju tudi njegova skulptura, ki jo je postavil skupaj z Gradisovimi delavci. Morda je nikoli več ne bo videl, zato pa bo prav ta digitalna sončna ura, kakršne pri nas še ni, ostala kot dokaz o velikih možnostih povezovanja z ljudmi — z različnih kontinentov, iz različnih sistemov, različnih pogledov. V tem našem primeru smo bili združeni prav in predvsem zaradi betona.

B. Šalamon

S seje Komisije za kulturo pri ROS gradbeništva Slovenije

Kulturo v vsako sredino

Da je ponovno zaživela tudi kulturna dejavnost med gradbinci Slovenije priča sestanek Komisije za kulturo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Kulturni animatorji iz večjih gradbenih delovnih organizacij so se 10. septembra zbrali v Ljubljani, da bi ocenili dosedanje aktivnosti gradbenikov na kulturnem področju. Kot eno osrednjih prireditev so osvetlili 8. kulturno srečanje gradbenih delavcev, ki je bilo maja letos v Brežicah.

Letošnje kulturno srečanje je bilo deležno številnih pohval, med katerimi je tudi pohvala sekretarja Zveze sindikatov Slovenije Franca Hribarja. Da pa bi odmevnost, ki jo je doseglo letošnje kulturno srečanje, ostala prisotna v javnosti, so si člani komisije, ki jo vodi Katjuša Borsan iz novomeškega Pionirja, zadali precej nalog.

Prva in največja, ki jo bo Komisija za kulturo reševala skupaj s predstavniki in sekretarjem Republiškega odbora sindikata gradbenikov Slovenije, bo zbrati potrebna finančna sredstva za organizacijo kulturnih, proizvodnih in športnih srečanj gradbincev v prihodnjem letu. Jernej Jeršan, sekretar ROS gradbeništva, je predlagal, da posamezne komisije (kulturna, športna in komisija za pripravo proizvodnega tekmovanja) podajo oceno finančnih sredstev, potrebnih za svoje aktivnosti. Na teh izračunih bo treba podati rešitve financiranja gradbeniških aktivnosti v prihodnjem letu. Po sedanjih predlogih in predvi-

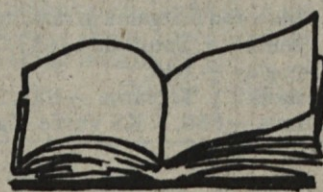
devanjih naj bi financiranje v prihodnje potekalo po ključu števila zaposlenih v posamezni delovni organizaciji. Svoj delež pa naj bi prispevale vse gradbene delovne organizacije, ne glede na udeležbo na kulturnih, proizvodnih ali športnih srečanjih. Taka oblika financiranja naj bi delovala na gradbince spodbudno tako, da bi se v vsaki sredini čutila prisotnost kulturnega in športnega udejstvovanja ter nastopanja na proizvodnih tekmovanjih.

9. kulturno srečanje gradbenih delavcev Slovenije bo prihodnje leto v Titovem Velenju. Organizacijo je prevzel Vegrad.

Člani komisije so nase prevzeli tudi nalogo, da ugotovijo, kako in koliko je prisotna kulturna dejavnost med gradbeniki po slovenskih regijah. Sinteza ugotovitev bo izhodišče za planiranje aktivnosti v prihodnje.

Gradbinci torej ne mirujejo. Počitnice so bile spodbuda, da se novih nalog lotevajo še bolj zavzeto in predano.

A. O.

Literarni kotiček

Prispevki bralcev

Eden od pokazateljev, da časopis dosega svoj namen, je tudi sodelovanje bralcev, pa naj bo to v obliki pohval, kritik na račun pisanja, ali pa prispevkov. Teh je pri Gradisovem vestniku zares premalo — malo je strokovnih, še manj pa literarnih, kljub temu, da se trudimo, da bi pritegnili bralce. Zato smo toliko bolj veseli kadar se nam oglasite. Danes vam v literarnem kotičku predstav-

ljamo pesmi naše bralke Marije Segula iz Kovinskih obratov Maribor z željo, da bi bilo takšnega sodelovanja čim več.

ODHAJAM

Odhajam,
da med bogastvom gora znova poiščem sebe.
Odhajam,
da v samoti, sredi alpskih, cvetočih pašnikov,
med visoko travo in prelepimi planinami
prislunem pesmi narave,
da znova slišim pesem srca.
Odhajam,
da v objemu visokih gora, z bleščečimi grebeni,
sredi strmih prepadov,
znova najdem smisel življenja.
Odhajam
tja,
kjer se šumenje gorske brzice
zliva v moje misli
in z njimi potuje naprej,
naprej v neskončnost...

Segula Marija
KO Maribor

9. teniško prvenstvo Gradisa

Svinjska glava Pogačniku

V Mariboru so se na igriščih Teniškega kluba Gradis — Branik med seboj pomerili tenisači Gradisa. Letošnji pokrovitelj prvenstva je bil mariborski tozdr GE Nizke gradnje oziroma njen direktor Andrej Jež. Tekmovanje se je pričelo že v petek popoldan, nadaljevalo pa v soboto dopoldan. Prijavljenih je bilo 26 tekmovalcev, tekmovalja pa se je udeležilo 20 gradisovcev.

Čeprav iz leta v leto narašča število sodelujočih, pa si organizator želi v prihodnje še večje udeležbe. Prijetna popestritev (tudi za oko) je bila letos udeležba kar šestih deklet. Mislim, da je ta številka vzpodbuda tudi za ostala gradisova dekleta.

Konec dober vse dobro, bi lahko dejali po finalni tekmi (v finalu sta se kot največkrat doslej pomerila Pogačnik in Božič). Kajti že je kazalo, da zmagovalac ne bo znan, toda tisti, ki že vsa leta sledimo finalnemu obračunu med tema dvema vemo, da se na koncu vse dobro izteče. Nekateri so letos hudomušno predlagali, da naj bi ta dva takoj v začetku odigrala finalni dvoboj, ker bi potem lahko v miru spila vsak svoj »špicer«.

Organizator je poleg tekočih zadel prispeval tudi »pujčka«, v zahvalo za to, so igralci podarili svinjsko glavo direktorju Andreju Ježu. Ta pa je velikodušno nagrado odstopil zmagovalcu. Tako se je torej zgodilo, da je svinjsko glavo osvojil Janez Pogačnik.

Tudi pri dekletih je bilo v igri opa-

ziti precej napredka. Ne samo številčno lani so nastopile sami tri, ampak je bil viden napredek tudi v kvaliteti. Tako je prvo mesto letos pripadalo Lojzki Lešnik — DSSS, drugo mesto Jolandi Kacafura — GE Mb, tretje mesto je osvojila prikupna Zdenka Perkovič, četrto Marjeta-Meta Kokošinek, peto Miša Briški in šesto Marija Tekavec, vse DSSS.

Moški so se razvrstili takole:

1. Janez Pogačnik — OGP
2. Črt Božič — GE Maribor
3. Alojz Polajnar — DSSS
4. Bojan Oberleit — GE Maribor
5. Franjo Štromajer — GE Maribor
6. Stane Potočnik — GE Maribor
7. Peter Kristanič — PB Maribor
8. Peter Rubin — GE Maribor
9. Cveto Pavlin — DSSS
10. Karel Banfi — DSSS

Prihodnje srečanje gradisovih teniserjev bo spomladi v Ljubljani. Franjo Štromajer

Abrahami!

*Prišel je pote Abraham,
te popeljal v svoj hram.
Ne skrbi, če je mimo pol stoletja,
pri nas si deležen večnega poletja!*

Septembra je praznovalo okroglo obletnico — 50 let — 15 delavcev Gradisa. Želimo jim vse najboljše, še mnogo delovnih uspehov ter osebne sreče in zadovoljstva.

- Samardžija Luka — GE Jesenice
- Erklavec Franc — GO Ljubljana
- Plohl Martin — GO Ljubljana
- Hodovac Ibrahim — GE Koper
- Huskič Hamed — GO Ljubljana
- Vuckovič Milomir — GO Ljubljana
- Čubrljo Branko — GO Ljubljana
- Bojc Janez — GE NG Maribor
- Happe Lenard — GE NG Maribor
- Klarič Luka — GE NG Maribor
- Merc Franc — GE Gradnje Ptuj
- Mernik Kristina — GE Maribor
- Cvirn Elizabeta — GE Ravne
- Terbuc Martin — GE Gradnje Ptuj
- Grobelnik Dragutin — KO Maribor

Čestitamo!

M. F.

GRADISOV VESTNIK je glasilo delavcev delovne organizacije GIP GRADIS. Izdaja ga Odbor za informacije v sestavi: predsednica Karolina Vodopivec, člani Štefan Rac, Sonja Gračanič, Ludvik Rudolf, Miranda Cattonaro in tajnik Gojmir Bernot.

Glavni in odgovorni urednik Cveto Pavlin. Tehnični urednik Matija Krnc. Člani uredniškega odbora: Milenko Nikić, Vesna Gregorič, Ludvik Rudolf, Vlado Ferbici, Vinko Damjan, Jani Klančar, Aleksander Bojanič in Tatjana Savinšek.

Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naklada 8.800 izvodov.

Naslov uredništva: GIP GRADIS, Gradisov vestnik, Šmartinska 134 a, 61000 Ljubljana. Telefon (061) 441-422 int. 232 in 220.

Božič in Pogačnik — boj je bil hud

Teniško tekmovalje mariborskih gradisovcev

Božič ter Oberleit in Štromajer

V lepem, za igro skoraj prelepem vremenu, so se na igrišču DEMA pomerili med seboj teniserji mariborskega Gradisa. Med 16 prijavljenimi je ponovno slavil Črt Božič, drugi je bil Peter Kristanič, na tretje mesto pa se je uvrstil Stane Potočnik.

Srditi boji so bili tudi v igri dvojic. V finalni nastop sta se uvrstila para Č. Božič — P. Rubin ter B. Oberleit — F. Štromajer. Božič in Rubin sta klonila šele v drugem delu igre, do takrat pa sta bila enakovredna nasprotnika.

Seveda ni manjkalo na koncu tisti obvezni družabni del, kjer je tekla beseda tudi že o revanših v prihodnjem letu. V Mariboru si želijo, da bi se jim že na spomladanskem turnirju priključilo še več gradisovcev.

F. Š.

Brez Gradisa

Petega oktobra se je v Skopju končalo državno prvenstvo v kegljanju za posameznike. Tekmovanja se niso udeležili nekateri člani ekipe iz Slovenije, ostali so na letališču v Zagrebu, ker ni bilo letala, ki bi moralo poleteti v Skopje. Tako v boje niso mogli poseči člani Gradisa — Bizjak, Urbanc, Belcijan, ki so veljali tudi za favorite.

V njihovi odsotnosti je zmagal član zagrebške Grmošćice Albin Juvanič (prej v Gradisu) s 1875 keglji v dveh nastopih, drugi je bil Krišković (Kvarner) 1844 kegljev, tretji Milivojevič (Ina Zagreb) 1829 kegljev.

M. M.

Zmagovalac 9. prvenstva Gradisa, Janez Pogačnik

Nagradna križanka

V septembrsko križanko nam je, žal, tiskarski škrat prinesel kar nekaj napak, kar pa vnetih reševalcev ni preveč motilo. Vsem tistim pa, ki zato niso poslali rešitev, se opravičujemo. Naslednjič bo bolje!

Nagrajence prejšnje križanke smo izžrebali 12. oktobra. Sreča je bila naklonjena naslednjim bralcem Gradisovega vestnika:

1. nagrada 700 din NEVENKA GOLOB, GO Ljubljana
2. nagrada 600 din STANKO ŠČAVNIČAR, GE Maribor
3. nagrada 500 din MARJAN ADAMIČ, GE Celje
4. nagrada 400 din DARINKA VRTAČNIK, GE Celje
5. nagrada 300 din MILENA BERGANT, GO Ljubljana

Čestitamo!

Reševalcem križanke se opravičujemo, ker je ta zaradi velike količine prispevkov ponovno izpadla. V naslednji številki pa bo zagotovo!

Delavci gradbene enote Nizke gradnje v Višegradu

15 dni na gradbišču, 15 doma

Pridobitev del pri predstavitvi cest ob Drini in Limu v bližini Višegrada je za gradbeno enoto Nizke gradnje iz Maribora velikega pomena. V času, ko v Sloveniji praktično ni nobenega večjega projekta na področju cestne infrastrukture — razen južne obvoznice v Ljubljani in pa tretje etape hitre ceste skozi Maribor, kjer pa se dela še niso začela, prav tako pa ne gradimo nobenega hidroenergetskega projekta, jim je to delo prišlo kot naročeno. Več kot dve leti bodo v Nizkih gradnjah gradili 27 premostitvenih objektov na novi trasi ceste, ker bo staro zalila voda bodočega akumulacijskega jezera hidroelektrarne v Višegradu. Ta gradnja bo seveda bolje izkoristila kapacitete Nizkih gradenj kot manjša dela, ki jih opravljajo sedaj, prinesla pa bo tudi več dohodka.

V drugi polovici septembra je bilo gradbišče, ki leži ob sotočju Drine in Lima, petnajst kilometrov od Višegrada, v fazi vzpostavitve kompletne organizacije. Hkrati pa opravljajo tudi že zemeljska dela za nekaj mostov, pri enem pa so dokončali že temelje.

Miroslav Skribe iz Nizkih gradenj je bolj natančno razložil naloge delavcev v Višegradu in organizacijo dela:

»Zgraditi moramo dva mosta na Drini in dva na Limu ter 23 viaduktov na novi magistralni in regionalnih cestah, ki bodo predstavljene iznad nivoja bodoče akumulacije. Hidrogradnja iz Sarajeva gradi v Višegradu 320 MW hidroelektrarno, jezero nad njenim jezero pa bo segalo 15 kilometrov ob toku navzgor in potopilo tudi sedanje sotočje obeh rek. Vodna gladina se bo zvišala tudi za 44 metrov, tako da bodo obstoječe ceste potopljene.

Gradis, oziroma naš tozd, je nosilec del na mostovih, na viaduktih pa je soizvajalec, glavni izvajalci pa so Planum in Partizanski put iz Beograda ter Put iz Sarajeva.

Na terenu izvajamo le okoli 23 odstotkov del, to je temeljenje in betoniranje opornikov in opornih zidov, medtem ko ostalih 77 odstotkov dela odpade na izdelavo montažnih elementov za stebre in nosilce, ki jih izdelujemo v naši bazi na Pobrežju. Na premostitvenih objektih bomo betonirali le voziščno ploščo. Montažne elemente vozimo z

vlakom iz Maribora v Priboj, od tam pa z vlačilci na gradbišče. Zaradi velikih količin teh sestavnih delov smo morali v Priboju zgraditi razkladalno postajo, na Tezmem v Mariboru pa jo še pripravljamo.

Trenutno je na gradbišču dvakrat po 45 delavcev, vključno z režijo in strojniki, v špici gradnje pa jih bo dvakrat po 90. Delo bo namreč organizirano dvoizmensko, 15 dni bo delala ena izmena, naslednjih 15 pa druga, medtem pa bo šla prva izmena domov. Za tak način dela smo se odločili zato, ker nam to omogoča dosti manjši obseg delavskega naselja. Njegova lokacija je v kanjonu ob sotočju, kjer je težko postaviti veliko naselje, pa še zveze z Višegradom so slabe. Delamo pa 12 ur na dan, tudi v soboto in nedeljo.

Klavdij Kovačič, vodja gradbišča pa je dodal: »Prostege časa praktično ni, ljudje pa tudi nimajo časa razmišljati kje so, oziroma, da so za celo polovico meseca odrezani od sveta. Vendar delavcem tak način dela odgovarja, tako tistim, ki so doma iz Bosne, kot tudi tistim iz Slovenije, ker so s tako organizacijo dela lahko več časa doma, kot so drugače pri normalnih pogojih dela, ko so na terenu. Tudi tedaj so pri domačih lahko le za konec tedna.

Projekt gradnje cest in tehnologija dela je v celoti Gradisova, oziroma Projektivnega biroja iz Maribora. Vukašin Ačanski, priznan strokovnjak za prednapeti beton iz mariborskega Biroja, je pojasnil,

zakaj so se odločili za tak način dela, da naredijo čim več doma:

»Naloga vsakega gradbenika je, da se čim več dela organizira v obratih in kar se le da malo na terenu. To pa se da doseči predvsem z montažno gradnjo. Razlogi za takšno usmeritev pa so materialne in socialne narave.

Pri delu v obratih, oziroma v bazah, je možno doseči večjo kvaliteto, mnogo bolj temeljita pa je lahko tudi kontrola izdelka, kot je to možno doseči na terenu. To je posebej pomembno pri izdelavi stebrov, ki so zelo zahtevni elementi premostitvenih objektov.

Pri uporabi montažnih elementov je lahko več delavcev zaposlenih bliže doma, kar jim omogoča neprimerno bolj normalno življenje kot

na oddaljenih gradbiščih, tako glede bivalnih pogojev, prehrane, stikov družino in podobnim. Pa tudi stroški bivanja na terenu z vso potrebno oskrbo in dodatki so zelo veliki. Če vse to upoštevamo in primerjamo sicer relativno visokimi stroški prevoza velikih količin gradbenih elementov, vidimo, da je čisto opravičljivo opraviti čim več dela doma, še posebej, ker imamo tako dobro organizirano bazo za izdelavo montažnih elementov.

Delov Višegradu bo prinesel gradbeni enoti Nizke gradnje leto okoli eno četrtino celotne realizacije, drugo leto, ko bodo dela v polnem razmahu, pa bo ta delež porasel na približno 40 odstotkov. Pridobitev teh del pa je tudi dokaz sposobnosti in dobrega imena člega Gradisa. Gradbišče je sicer res daleč, vendar je v teh, za gradbeništvo ne preveč rožnatih časih, po zaslugi potrebno oditi tudi malo dlje od doma.

M. Marčič

Prvi dan smo si udeleženci ogledali objekte v Čateških toplicah

Med udeleženci oddiha v Čateških Toplicah

Čudovito, enkratno...

S takšnimi in še bolj laskavimi pohvalami smo se v zadnjih dneh septembra poslavljali Gradisovi udeleženci rekreativno-preventivnega oddiha ali kar mu pravijo v Čateških toplicah — zdravstveno programiran rekreativni oddih.

Nekaj več kot 40 udeležencev nas je v prekrasem okolju Čateških toplic in ob obilni pomoči prelepega jesenskega vremena, ki je bolj dajalo videz poznega poletja, uživalo vsak dan.

Ob pomoči treh vaditeljev (udeleženci smo bili razdeljeni v tri skupine, v odvisnosti od zdravstvenega stanja in telesne zmogljivosti) smo se odpravljali na sprehode, v telovadnico, na kolesarjenje, balinanje, bazen, savno, kegljanje, namizni tenis in še kaj. Dolgčas zares ni bilo nikomur. Čeprav je bilo za nekatere malce naporno, pa je vendar vsak našel tudi nekaj zase. Tako je lahko okrepil svojo telesno, predvsem pa duševno počutje. Tudi občasna vrsta pred telefonom ni bila zaradi domotožja, temveč bolj iz razloga, ker smo vsi hoteli takoj povedati, kako zares prijeten je tovrstni oddih. In

marsikdo si je v mislih že napravil plan, da bo enega prihodnjih dopustov ponovno preživel tu, v Čateških toplicah.

Tudi nekaj kapljic dežja zadnjih dni oddiha ni moglo pokvariti splošnega vtisa, da smo bili vsi udeleženci izredno zadovoljni. Zadovoljni smo bili tako z nastanitvijo, hrano kot tudi z drugimi uslugami prijazen osebja v Čateških toplicah.

Eno k drugemu, tovrstno obliko preventivnih oddihov je nujno potrebno obdržati in prav bi bilo, da bi vsi starejši Gradisovci prišli enkrat na vrsto za tovrsten oddih.

V imenu vseh letošnjih udeležencev pa se zahvaljujemo vsem, ki so nam to omogočili s priporočilom, da s takšno skrbjo za delavce v Gradisu tudi nadaljujete.

Matija Krn

Dosedanjo cesto, ki je speljana skozi živo skalo, bo zalila voda akumulacijskega jezera, zato jo bodo speljali okoli 20 metrov višje. Delo v skalnatem in težko dostopnem terenu res ne bo lahko